

SRG Přírodní škola, o. p. s.

Dětství naruby
aneb
jak se žije v dětském domově

Autoři: Jana Kopejtková, Marie Hrdinová
Vedoucí práce: PhDr. Hana Havlůjová
Datum odevzdání práce: 8. listopadu 2010

Poděkování

Děkujeme všem dětem z dětského domova Pyšely za poskytnutí rozhovorů, bez kterých by tato práce nemohla vzniknout, lidem, kteří v domově již nejsou a přesto nám ochotně poskytli rozhovor a paní vychovatelce Marii Ebenstreitové za poskytnutí užitečných informací. Své velké díky bychom rády vyjádřily i PhDr. Haně Havlůjové za odborné konzultace.

Záměr praktické maturity „Dětství naruby“

- Cíle:**
1. Přiblížit osudy dětí z Dětského domova v Pyšelicích.
  2. Pokračovat v práci z roku 2006.
  3. Uskutečnit minimálně 6 nových rozhovorů.
  4. Pro porovnání zopakovat rozhovory s dětmi, o kterých byla naše práce v roce 2006.
  5. Uskutečnit rozhovor s někým, kdo už z domova odešel.
  6. Vytvořit publikaci, kde by rozhovory byly uveřejněny.
  7. Pomoci v „kauze“ vystěhování DD Pyšely.

Metody: Rozhovory budou zaznamenávány pomocí metody „oral history.“ Celý rozhovor bude zaznamenáván na diktafon a poté doslovně přepisován. Rozhovory nebudou jednotně strukturované.

Časový plán: Leden 2010 – Uskutečnit minimálně 1 nový rozhovor.

Do června 2010 – Uskutečnit minimálně 6 nových rozhovorů a minimálně 1 rozhovor s člověkem, který už z domova odešel.

Do září 2010 – Zopakovat 6 rozhovorů z práce z roku 2006.

Do konce října 2010 – Sepsat všechny rozhovory a stručnou historii domova do závěrečné práce.

Rozdělení práce: *Marie Hrdinová:* uskutečnění min. 3 nových rozhovorů, zopakování 3 rozhovorů, přepsání uskutečněných rozhovorů do závěrečné práce, sepsání stručné historie domova. *Jana Kopejtková:* uskutečnění min. 3 nových rozhovorů, zopakování 3 rozhovorů, přepsání uskutečněných rozhovorů do závěrečné práce, sepsání kapitoly o chodu DD Pyšely.

Obsah

Záměr (3)

Úvod (5)

1) Obecný úvod (6)

Psychika dítěte – co děti opravdu potřebují (6)

CAN – syndrom týraného a zanedbaného dítěte (7)

Typy náhradní rodinné péče (9)

Dětský domov v Pyšelích – historie (10)

- současnost (11)

2) Praktická část (12)

Příběh Jitky (12)

Příběh Mirka (12)

Příběh Tomáše (13)

Příběh Kristýny (13)

Příběh Eriky (14)

Příběh Jirky (15)

Příběh Adama (16)

Příběh Niny (16)

Závěr (18)

Seznam použité literatury (19)

Přílohy (20)

- doslovně přepsané rozhovory

Úvod

Zamysleli jste se někdy nad tím, co pro Vás znamená rodina? Co pro Vás znamená domov? Pro děti, o kterých je tato práce je domovem dětský domov Pyšely. Jejich rodinou jsou kamarádi v jejich skupině. Všechny tyto děti mají své rodiče, ale nemohou s nimi být z různých důvodů.

Práce „Dětství naruby“ vznikla v roce 2006 a byla pro nás příležitostí zeptat se našich kamarádů z DD Pyšely, jak se jim v domově líbí, jak se tam žije a proč nejsou se svojí rodinou. V roce 2010 jsme se rozhodly, že v této práci budeme pokračovat a na tyto otázky se zeptáme znovu. Bude pohled na jejich situaci o čtyři roky později jiný? Jsou vůbec ještě v domově? Zároveň jsme vyhledaly lidi, kteří v domově vyrůstali před několika lety. Chtěly jsme zjistit, jak se jim žije, jaké mají na život v domově vzpomínky atd.

Práce je členěna do několika kapitol: úvod, metody, obecná část, historie, současnost, porovnání jednotlivých příběhů, závěr a přílohy.

Upozornění: Příběhy v rozhovorech jsou pravdivé, ale jména osob jsou smyšlená. Větší pozornost věnujte doslovným přepisům rozhovorů. Upravené rozhovory jsou chronologicky seřazeny a gramaticky upraveny.

Metody

Průběh

Nejprve jsme si znovu detailně přečetly práci z roku 2006 a kontaktovaly jsme děti, s kterými jsme v tomto roce vedly rozhovory. Paní vychovatelka Ebenstreitová jejich vyprávění ještě doplnila o základní informace o jejich osobě. Od paní vychovatelky jsme také získaly kontakty na lidi, kteří již z domova odešli. Tyto lidi jsme telefonicky kontaktovaly a domluvily jsme si s nimi rozhovor.

Zpracování

Rozhovory jsme vedly podle pravidel techniky „oral history“. Po nahrání rozhovoru na diktafon, jsme rozhovor nejprve doslovně přepsaly se všemi nespisovnými výrazy, přechytlými a nepřestnostmi, kterých se dotazovaný během rozhovoru dopustil. Později jsme příběhy chronologicky sestavily a redakčně upravily.

Pro některé části této práce jsme použily informace z roku 2006.

1) Obecný úvod¹

Psychika dítěte – co děti opravdu potřebují

„Mnoho věcí, ale ze všeho snad nejvíc jistotu ve vztazích k druhým lidem“ (Matějček, 1994, str. 9). Rodina je pro dítě hnízdem, které zabezpečuje po poměrně dlouhou dobu všechny jeho potřeby. Pro zjednodušení použijeme pojetí pěti základních potřeb, které by měly zajistit, aby byl vývoj dítěte „zdravý“:

1) Každý člověk očekává, že ve světě najde své místo - že bude mít dost prostoru v mateřském lůně, po narození v náruči rodičů, dětské postýlce, ve svém pokoji, mezi blízkými .... že jimi bude radostně vítán v celé své individualitě takový, jaký je. S touto potřebou úzce souvisí v pozdějším dospělém životě schopnost cítit se doma, přesvědčení, že tu „jsem správně“ a nejsem „mimo“.

2) Každý člověk očekává od světa ochranu. Nejprve jej před škodlivými vlivy ochrání mateřská děloha, po narození rodičovská náruč a záštita. Získává-li člověk včas zkušenost, že je chráněn, pro jeho další život to znamená pocit bezpečí a schopnost žít aktivně, bez přehnaného pocitu ohrožení.

3) Člověk očekává péči a výživu. Míní se tím nejen jídlo a něžnost v doslovné podobě, ale i dostatek podnětů, kontaktů, vztahů. V pozdějším věku se k této potřebě řadí i informace, vzdělání, zájmy. Kdo je v tomto smyslu „dobře živen“, má pocit plnosti, naplnění, nasycení. Netrpí přehnanými pocity prázdnoty.

4) Člověk očekává, že bude podporován - zcela konkrétně i symbolicky. Podpora znamená konkrétně třeba být nesen, nebo moci se opřít, abych nespádl. Kdo je podporován, necítí se být na věci sám. Být podporován znamená rovněž být povzbuzován. Žít s pocitem podpory znamená snad něco jako „žít s větrem v zádech“. Lidé, kteří mají z dětství bohatou zkušenost s dostatkem podpory, si jí dokáží v dospělém životě dobře zajistit. Mají energii, elán a necítí se slabí, bezmocně vydání na pospas okolnostem.

5) Konečně, člověk instinktivně touží být „limitován“. Být limitován znamená něco v tom smyslu jako být definován, to jest vědět, kdo jsem a kdo nejsem, odkud kam sahá můj vliv a kde začíná vliv druhých. Mít dobře zažitý limit znamená trochu paradoxně být schopen jít do věcí naplno, moci se do nich opřít beze strachu, že tím způsobím nějakou újmu sobě či druhým. Dobrý zážitek limitu mi mohou poskytnout rodiče, kteří mne zvládnou. Rodiče, kteří mají upřímnou radost z dětské živosti, rozpustilosti, z dětského zkoušení síly a experimentů, zároveň jsou ale v jednání a výchově pevní a nepovolují.

---

¹ MATĚJČEK, Zdeněk: *Co děti nejvíce potřebují*, Praha: Portál, 1994
MATĚJČEK, Zdeněk: *Náhradní rodina*, Praha: Potál, 1999
MATĚJČEK, Zdeněk: *Rodiče a děti*, Praha, Avicenum, 1986
SIŘÍNEK, Jan: *PBSP - úvodní text, určený zájemcům o metodu PBSP*, Praha, 2001

Tyto potřeby plní v prvopočátku děloha: je v ní místo, ochrana, výživa, podpora (plod z ní nemůže vypadnout), je v ní i limit (je pružná, ale i pevná). Po narození je plnění potřeb na rodičích - nejprve zcela konkrétně, to jest dotykem a kontaktem, později symbolicky, to jest verbálně i neverbálně (např. mimikou). Jak dítě vrůstá do společnosti, nachází své místo, ochranu, výživu, podporu a limit v širším než pouze v rodinném okruhu. Když vše proběhne dobře, člověk má v dospělosti natolik rozvinutý smysl pro uvedené potřeby, že sám umí úspěšně vyhledávat okolnosti, v nichž se cítí „doma“ a rychle se zabydluje. Cítí se bezpečně a dobře detekuje ohrožení, umí vyhledat to, co jej naplňuje, vytvořit si okruh lidí, kteří jej podporují a zná taktéž své meze. Má též smysl pro plnění potřeb svých dětí i lidí v okolí. Rodiče svým dětem dokáží zabezpečit tyto potřeby pokud je oni sami mají naplněné a především, pokud je jejich vztah k dětem naplněn láskou.

Pokud dítě nezažívá přítomnost někoho, na koho je spolehnutí, někoho, kdo mu dává pocit jistoty a saturuje přiměřeně (nikoli neúměrně málo nebo neúměrně mnoho) jeho potřeby, pak se podepisuje na celém jeho dalším životě.

CAN – Syndrom týraného a zanedbaného dítěte

Děti z dětského domova v Pyšelích jsou převážně dětmi, které byly rodičům odebrány, protože jejich rodina nejenže nenaplňovala dostatečně a přiměřeně jejich základní potřeby, ale stala se pro ně přímo životu nebezpečnou. Jejich situace vykazovala prvky syndromu CAN (Child Abuse and Neglect), syndromu týraného a zanedbávaného dítěte a na základě toho byly umístěny do náhradní péče.

Týrané a zneužívané dítě

Podle odborných odhadů je v České republice týráno a zanedbáváno nejméně dvacet tisíc dětí.

V naprosté většině případů však není odhaleno a trvá po celé dětství dítěte, které obvykle není schopno samo se dovolat pomoci. Několik desítek dětí ročně u nás na následky týrání umírá. V širším slova smyslu je za týrání považováno i hrubé zanedbání péče o dítě a pohlavní zneužívání.

V odborné literatuře nalezneme mnoho různých definic:

- K týrání a zneužívání dochází, když nějaký dospělý člověk nebo mladistvá osoba z pozice autority využije moci, kterou má nad dítětem, k získání nějakých výhod.
- Za „týrání“ zákon považuje zlé nakládání se svěřenou osobou, vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které postižená osoba pro jeho krutost, bezohlednost nebo bolestivost pociťuje jako těžké příkoří. Není nutné, aby šlo o jednání soustavné, ani aby vznikly následky na zdraví.
- Za týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte považujeme jakoukoli náhodnou, vědomou či nevědomou aktivitu či neaktivitu rodiče, vychovatele nebo jiné osoby vůči dítěti, kde tato aktivita je v dané společnosti nepřijatelná nebo odmítaná a poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, popřípadě způsobuje jeho smrt.

Formy týrání a zneužívání

Fyzické týrání – záměrné ubližování dítěti, ale také i nezabránění takovému ubližování, používání nepřiměřeně bolestivých trestů, neúměrně tvrdé trestání vzhledem k prohřešku dítěte. Nejčastější formou týrání je surové bití rukama, pěstí, opaskem, prutem, gumovou hadicí a jinými předměty, kopání, mlácení hlavou o zeď, trhání vlasů, pálení cigaretou, popálení o rozpálená kamna či jiný spotřebič, opaření, svazování, topení, dušení, prudké třesení s malým dítětem, házení s ním do postýlky či po místnosti a odpírání stravy.

Sexuální zneužívání – jakékoli využití dítěte pro navození vzrušení či uspokojení sexuálních potřeb.

Citové týrání – přístup a zacházení s dítětem, který vede k narušení jeho zdravého vývoje a všestranného vývoje osobnosti a ke snižování sebehodnocení dítěte. K častým formám psychického týrání patří opakované ponižování dítěte, užívání nadávek, snižování jeho sebehodnocení, zastrahování, izolace od vrstevníků, nepřijetí dítěte do rodinného systému.

Zanedbávání – vážný nedostatek péče ohrožující vývoj dítěte, zahrnuje neposkytování přiměřené výživy, osobní hygieny, oblečení a přístřeší, ochrany před nebezpečím a neposkytování zdravotní péče. Jde také o opomenutí osobní péče, k níž byl pachatel povinen, jestliže svěřená osoba nebyla vzhledem ke svému věku schopna sama se o sebe postarat - např. zanedbání hygieny dítěte s následkem těžkých opruzenin, neposkytování dostatečné a přiměřené stravy apod.

Týrané děti

Týrané děti nejsou zpravidla schopny na jednání svých rodičů upozornit a přivolat si pomoc - nejen pro svůj útlý věk nebo strach z následků „žalování“ na rodiče, na kterých jsou existenčně a často i citově závislé, ale i proto, že takové jednání považují většinou za normální, protože jiné nezažily. Pro laiky obvykle bývá těžké pochopit, že týrané děti často své rodiče milují a všechnu vinu hledají u sebe. Pro děti je totiž velmi obtížné si připustit, že jejich rodiče je nemají rádi, že jsou jim lhostejné nebo dokonce na obtíž. Mnohem snesitelnější je představa, že rodiče se tak chovají proto, že ony jsou zlobivé a špatné a nic jiného si nezaslouží. To někdy zmate i státní orgány a se zdůvodněním, že dítě má k rodičům vřelý citový vztah, je věc odložena. Praxe však potvrzuje, že děti jsou schopny snášet neuvěřitelně těžké útrapy, aniž by to daly nějak výrazně najevo či si dokonce na rodiče stěžovaly.

Kromě zjevných zranění, nejčastěji ve formě podlitin, otoků, jizev, zlomenin, vytrhaných vlasů a popálenin, lze na týrání dítěte usuzovat i z jiných projevů - nadměrná ustrašenost a lekavost, smutek a depresivní ladění, nebo naopak agresivita vůči okolí a někdy i proti sobě samému či poruchy chování, zejména lhaní, zatajování špatných známek a poznámek, krádeže jídla. Týrané děti bývají často podvyživené, bledé, slabého vzrůstu, celkově špatně prospívající, nezřídká i v důsledku záměrného odpírání stravy. Někdy jsou nápadné i svým ubohým oblečením a zanedbanou hygienou. Podezření z týrání může nasvědčovat i častý a dlouhodobý pláč dítěte.

Týrající rodiče

Rodiče, kteří týrají své děti, je možno rozdělit do dvou skupin. V první jsou psychopatické osobnosti asociálního charakteru, často s kriminální minulostí a závislostí na alkoholu, drogách či výherních automatech, s rysy agresivity a nezdrženlivosti, s nedostatečně rozvinutými vyššími city. V těchto rodinách dochází nejčastěji ke smrtelným následkům a týrané dítě je zde přímo ohroženo na životě a zdraví. Náprava je obvykle nemožná, takže jedinou záchranou je včasné odebrání dítěte a zajištění náhradní rodinné péče.

Do druhé skupiny patří rodiče navenek spořádaní, avšak osobnostně nevyzrálí, často přetížení, stresovaní, bez dostatečné empatie, kteří nepřiměřeným a surovým trestáním řeší zpravidla výchovné či výukové problémy. S těmito rodinami, pokud je vytvořen citový vztah k dítěti, je možno pracovat a popř. i pod hrozbou trestního stíhání je přimět ke změně výchovných

postojů.

Praxe potvrzuje, že rodiče, kteří týrají své děti, většinou sami byli v dětství týráni. Jde o patologický model rodičovského chování, který se často přenáší do dalších generací.

Tragické je, že postižené děti většinou své rodiče milují, pokládají surové chování dospělých za normální a vysvětlují si je vlastními chybami. Někdy jsou děti tak malé, že nemohou získat pomoc vlastním přičiněním. Starší děti se často za své rodiče stydí a snaží se mlčením zabránit ostudě a dalším nepříjemnostem, které by je potkaly po oznámení. K týrání dochází v rodinách nejrůznějších typů, výrazně nepřevažuje žádná rodinná charakteristika (vzdělání, věk, ekonomická situace, neúplná rodina atd.)

Typy náhradní (ne)rodinné péče

Pokud dojde situace v rodině tak daleko, že je pro dítě setrvání v ní ohrožující, pracuje s rodinou oddělení sociálně právní ochrany dětí a mládeže (dále jen OSPOD) příslušného obecního úřadu. Pokud na návrh OSPOD nebo na základě trestního oznámení² rozhodne soud o odebrání dítěte z rodiny, přichází v úvahu tyto typy náhradní péče:

Rodinná péče:

- dlouhodobé řešení v přirozených podmínkách:

- adopce (zrušitelná)
- adopce (nezrušitelná)
- poručenství
- pěstounská péče individuální

příbuzní
klasická, cizí lidé

- dlouhodobé řešení v umělých podmínkách:

- skupinová pěstounská péče dlouhodobá (velké pěstounské rodiny)
- SOS dětské vesničky (matka pěstounka)

Ústavní péče:

- dětské domovy rodinného (bytového) typu (např. Klokánek)
- ostatní ústavy (dělí se podle věku dětí)

Každá z těchto forem náhradní péče má svá specifika a ne všechny jsou vhodné pro jakékoli dítě. U nás stále ještě bohatě využívanou formou ochrany dětí je ústavní péče, která je ze všech typů nejméně „rodinnou“. *„V dětském domově bývá jen velmi málo pobídek pro navázání hlubších vztahů mezi vychovatelem a dítětem. Chybí zde víze společné budoucnosti, neprolínají se soukromí vychovatele se soukromím dítěte, jak je v rodině normální, ani se zde dítěti nepředvedou běžné sociální role fungující v rodině. Není v silách vychovatelů věnovat v počtech desítek dětí každému tolik pozornosti, aby se jeho výše zmíněné základní potřeby dostatečně naplnily. V rámci velkých*

² Každý občan má dnes oznamovací povinnost. Pokud neoznámí týrání dítěte nebo zanedbání péče, které zjistil, hrozí mu až tři roky odnětí svobody.

*ústavů není možné, byť by se vychovatelé snažili jak by mohli, zastoupit plnohodnotně rodiče. Především proto, že zde nemá dost místa „ důraz na soužití namísto výchovných technik a praktik. Výchovnou technikou tu myslíme především odborné zacházení s odměnami a tresty, jež vede k účelnému vytváření a přetváření návyku. V rodině však nad tuto technickou dovednost, kterou možno zařadit pod pojem vychovatelská kvalifikace, je povýšena rovina osobního vztahu. Je to rovina, na které rodinní vychovatelé prožívají radost a hrdost, když se dětem něco daří, a zklamání, když se něco nepovede“.*³ Evidentní potřeba vytvářet takové vztahy se ukazuje u projevů existence opravdového vztahu, pokud se mezi vychovateli profesionály zaměstnanými v ústavech najde někdo s takovou emoční a empatickou kapacitou, že v tomto děti dokáže uspokojovat. Konkrétní příklady je možno nalézt v praktické části této práce.

Dětský domov v Pyšelích

Dětský domov v Pyšelích patří k zařízením ústavního typu. Je znám svou otevřeností a snahou nabízet svým dětem víc, než je běžné v klasických ústavech. Není nijak zvlášť velký, nejde však o rodinný typ náhradní péče. Jsou do něj umístěny děti týrané, zanedbávané a opuštěné.

Historie

Dne 8. června 1899 vznikl v Praze výbor Útulku s úmyslem postarat se o osiřelé dítě. Předsedou se stal Vilém Engel a byl založen domov pro sirotky, Útulek sv. Josefa na Královských Vinohradech v Praze.

V roce 1902 měl útulek 26 dětí, 26 000 zl. dluhů a 600 korun v hotovosti. Po smrti pana Viléma Engela se stal předsedou p. Antonín Hoffmann.

Dne 1. února 1907 byl zvolen do výboru MUDr. Josef Červenka, člověk, který obětavě léčil nemocné děti. Vozil děti až do Hallu v Horním Rakousku nebo Luže u Vysokého Mýta. Pan Červenka měl rovněž velké zásluhy na zařízení pobočky Útulku v Červeném Kostelci u Náchoda.

Zpočátku o děti pečovaly civilní vychovatelky, které byly později vystřídány dvěma řeholnicemi z řádu sv. Františka. V roce 1910 převzaly péči o děti chudé školní sestry de Notre-Dame z Horažďovic.

Děti v Útulku přibývalo a hned z několika důvodů bylo nutné tento dům přiblížit více Praze. Cesta z Prahy do Červeného Kostelce byla vzdálená, trvala půl dne a rovněž drahá. Také dohled nad ústavem se vymykal z rukou. Největším důvodem bylo ukončení nájmu ze strany královéhradecké konsistoře, která dům vlastnila. Hledání nového místa pro výstavbu nového Útulku trvalo 4 roky a nebylo snadné. Pan Antonín Hoffmann vyprávěl: „Hledal jsem dlouho, než jsem našel vhodné místo v okolí Prahy. Bylo nám nabídnuto místo ve sv. Kiliánovi na ostrově u soutoku Sázavy a Vltavy. Místo i krajina byly krásné, avšak z důvodu obav ze záplav jsem od koupi upustil. Rovněž jsme přemýšleli o Zbraslavi, ale nakonec jsme přijali nabídku městského lékaře MUDr. Šváchy koupit pozemek v Pyšelích u Benešova. Toto místo mělo hodně předností. Zastavují zde všechny osobní vlaky, takže doprava z Prahy a do Prahy nebude tolik komplikovaná a časově náročná, v obci je i základní škola a okolí Sázavy je skutečně krásné.“

Dne 15. června 1912 projednal p. Hoffmann s baronem Richardem Mattencloid a ředitelem panství V. Hennigrem velmi výhodnou koupi pozemku, 1 čtverečný sáh za 3 koruny. Dne 18. června 1912 byla podepsána smlouva, dle níž za pozemek 5 572 čtverečných sáhů bylo zapláceno 12 930,97 korun.

Následovalo plánování a poté samotná stavba domu. Plány zhotovil architekt p. Beneš. Navrhl dvouposchod'ovou budovu. Do suterénu a přízemí umístil prádelnu, žehlírnu, koupelny,

³ MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. 1. Praha : Avicenum, 1986. Rodiče a děti, s. 26.

opatrovnu, sklepy a kapli. Do prvního poschodí pracovnu pro 70 dětí a dvě velké ložnice, každou pro 35 dětí a do druhého 11 podkrovních pokojů pro hosty. Finální rozpočet stanovil na 163 000 korun. Finance Útulku však byly limitovány hranicí 115 000 korun, takže původní plán musel být přepracován. Poté již nic nebránilo zahájení stavby. Dne 23. listopadu 1912 byl posvěcen za přítomnosti pyšelského faráře O. Kozy základní kámen. Stavba byla dokončena a okresní kolaudační komisí schválena dne 23. června 1913. O den později se do nového Útulku již děti stěhovaly na prázdniny. Kaple i dům byly vysvěceny dne 17. srpna 1913.

Současnost

Kapacita dětského domova v Pyšelích je 48 dětí. V současné době je v dětském domově evidováno 47 dětí. Fyzicky přítomno jich je jen 46, jeden nezletilý je dlouhodobě na útěku a žije v zahraničí, kde se svojí přítelkyní čeká dítě. Většinou však za každého odcházejícího přijde někdo nový. Děti jsou rozděleny do šesti rodinných skupin maximálně po osmi dětech. V jedné skupině jsou chlapci i děvčata různého věku, s tím, že sourozenci jsou ve skupině spolu. V dětském domově žijí děti od 3 do 18 let. V případě, že děti ještě studují, mohou v domově zůstat do ukončení studia.

Povinností dětského domova je zajímat se ještě dva roky o děti, které z domova odešly. Dětský domov jim pomůže zařídit si bydlení, práci a věnuje jim určitou finanční částku do začátku. Některé děti jezdí i po odchodu z domova na návštěvy za vychovateli a vychovatelkami, posílají jim fotografie svých nových rodin apod. Odešlé děti se mohou, v těžké životní situaci, na domov kdykoliv obrátit.

2) Praktická část

Příběh Jitky

Jitka do dětského domova přišla z důvodu neuspořádaných rodinných poměrů spolu s svým bratrem. Když byli oba malí, tak se pořád stěhovali z místa na místo. Jitky matka měla také problémy s alkoholem. Její otec zemřel. Dnes čtrnáctiletá Jitka je v Pyšelích devět let. Její bratr po dovršení osmnácti let z domova odešel.

Porovnání roku 2006 a 2010:

Život Jitky se během čtyř let poměrně hodně změnil. V roce 2006 nemohla jezdit ke své matce, protože ta si nebyla schopná uspořádat bydlení. Šetřila, aby si mohla vzít děti k sobě. Jitka v té době navštěvovala pátou třídu základní školy v Pyšelích a chtěla se stát malířkou. Dnes je v deváté třídě a ráda by pokračovala ve studiu na dívčí škole, kde by se naučila vše praktické pro život ve vlastní domácnosti. K matce momentálně nejedí, protože o Vánocích měly konflikt. *„No tak, teď je to horší, o hodně horší. Hm, protože na Vánoce mi máma všechno zakazovala a rozkazovala mi. A musela jsem jí tahat po schodech. A furt mě, chtěla mě občas zmlátit. Chtěla mě hodit pod studenou vodu na Vánoce.“* Matka Jitky má v současné době přítele, se kterým čeká miminko a bydlí v rodinném domku za Prahou. Jitka ale raději jezdí ke své tetě, která by si jí k sobě ráda vzala. Jitku to už v dětském domově moc nebaví. *„Sem tady dlouho a už je to vohraný.“* Ve volném čase Jitka tancuje a zpívá.

Příběh Mirka

Mireček přišel do dětského domova z kojeneckého ústavu. Jeho matka se o dítě nestarala a žila neznámo kde. Otec Mirečka byl ve výkonu trestu. Když byl ve výkonu trestu, tak se o syna velmi zajímal a platil na něj všechny poplatky. Když ho z vězení propustili, tak zájem ztratil a už se o něm nikdy neslyšelo.

Porovnání roku 2006 a 2010:

V roce 2006 byl Mireček v domově pět let. Na prázdniny jezdil ke své sestře, která se o něj dobře starala. V Pyšelích hrál fotbal a těšil se na osmnácté narozeniny, až odejde a bude mít vlastní byt. Dnes již jedenáctiletý Mireček v domově nežije. V roce 2009 si ho k sobě vzal jeho strýc. Paní vychovatelky mu několikrát posílaly pohled, ale nikdy nepřišla žádná odpověď. Strýc se mu pravděpodobně snaží nahradit léta v domově, tak nechce, aby měl se svým bývalým domovem jakýkoliv kontakt.

Příběh Tomáše

Tomáš přišel do domova se svými čtyřmi sourozenci z důvodu neuspořádaných rodinných poměrů. Matka i otec byli alkoholici a drogově závislí. Rodiče se každý den hádali a prali a o děti se vůbec nestarali.

Porovnání roku 2006 a 2010:

V roce 2006 bylo Tomášovi 16 let a učil se prvním rokem na truhláře. S matkou se vůbec nevídal, jen si občas psali. V dětském domově chtěl zůstat a vyučit se. Na odchod z domova se netěšil, Pyšely měl rád a ostatní děti bral jako sourozence.

Po čase se však všechno obrátilo k horšímu. Tomáš málem několikrát propadl, ale vždycky reparát udělal a učitelé mu vycházeli vstříc, protože byl oblíbený svým slušným a galantním chováním. Ve třetím ročníku se však začal bát, že nedostuduje a uteče z domova, proto u soudu zažádal o prodloužení ústavní výchovy do devatenácti let. Rodiče podepsali povolení a soud mu vyhověl. Tomáš si však opět uvědomil, že v domově už nechce být a začal se toulat. Nechodil do školy a nevracel se ani do domova. Žil někde v Berouně. V učilišti mu vytvořili i individuální výukový plán, aby školu dokončil, protože byl šikovný. Nechali ho dopsat vše co zameškal. Tomáš však tuto šanci nevyužil a stále utíkal. Z dětského domova v Pyšelích tedy poslali k soudu podnět o zrušení prodloužené ústavní výchovy. Ústavní výchova mu byla zrušena. Tomáš nesložil závěrečné zkoušky a jeho sociální pracovnice mu na učilišti zařídila opravný termín o prázdninách. Tomáš se ke zkoušce nedostavil. Zůstal tedy nevyučen.

Tomáš si našel přítelkyni, se kterou má dnes miminko, které však není úplně zdravé a Tomáš to velmi špatně nese. V Pyšelích si nechal všechny doklady, pro které si dojel až v listopadu 2009. Byl prý velmi spokojený, našel si práci jako zedník a žije v rodině své přítelkyně.

Příběh Kristýny

Kristýna do dětského domova přišla se svou starší sestrou. Matka opustila rodinu a její otec nezvládal péči o malé děti. Kristýna byla obětí zanedbávání a týrání.

Porovnání roku 2006 a 2010:

Kristýně je osmnáct let a v domově žije jedenáct let. Když byla malá, tak její matka byla drogově závislá. Sestra žila u otce. Později se k otci nastěhovala i Kristýna. Otec však Kristýnu mlátil a zanedbával. Pravděpodobně Kristýnina kamarádka kontaktovala sociálku a Kristýna se setrou byly umístěny do diagnostického ústavu v Dobřichovicích. Po půl roce byly převezeny do Pyšel. Kristýna to brala jako úlevu, ale její sestře se stýskalo.

V květnu 2006 se Kristýna setkala po sedmi letech s matkou. Matka se vše snaží nahradit penězi. S otcem se v roce 2006 Kristýna nestýkala. Jejím snem bylo stát se kosmetičkou nebo kadeřnicí.

Kristýna se dnes s matkou vídá jednou až dvakrát do roka. Její matka žije stále v Dánsku se svým přítelem, má stálé zaměstnání v cestovní kanceláři. Kristýna se sestrou u ní byly o prázdninách. Kristýna si s matkou moc nerozumí, ona se vše snaží řešit penězi. V roce 2008 se Kristýna sešla i se svým otcem, kterého našla přes strýce. Otec jí však vymlouval všechny věci, co se staly, prý si to nemůže pamatovat. Nabídl jí i bydlení. Kristýna však odmítla, protože chce být samostatná a na otce není ani zvyklá. V současné době Kristýna studuje v posledním ročníku kadeřnického učiliště, které je bohužel bez maturity. Kristýna chce zůstat v domově a dodělat i nástavbu. Poté by chtěla jít studovat na vysokou školu pedagogickou. Po dostudování by odešla do

domu Na půl cesty, kde by byla dva roky, a pak by šla do svého bytu. Vzdělání je pro Kristýnu důležité.

O rok starší sestra Kristýny je mentálně zaostalá a matka po Kristýně chce, aby si jí vzala k sobě. Kristýna však ví, že by to nezvládla a bude sestře hledat chráněné bydlení. Jednou by Kristýna chtěla mít vlastní rodinu. Věci pro život se učí ve „Slunci“. Slunce jsou víkendové pobyty, kde se lidé z dětských domovů učí různým rolím a praktické věci do života (jak hospodařit s penězi apod.).

Příběh Eriky

Erika byla v domově z důvodu neshod mezi jejími rodiči. Také jí týral tehdejší přítel matky. Sociálku vyhledala Erika sama.

Porovnání roku 2006 a 2010:

Když jsme v roce 2006 vedly rozhovor s Erikou, byla v domově 6 let. V kontaktu byla se svým otcem, který na ní platil do domova všechny poplatky a ona k němu jezdila na víkendové výjezdy. Erika má ještě dvě starší sestry, ke kterým také jezdila, když nemohla k otci. Její matka měla problémy s alkoholem a často jezdila opilá do Pyšel a dělala Ericce problémy. V roce 2006 se Erika prvním rokem učila na cukrářku. A měla sen, otevřít si jednou svojí vlastní cukrárnu. Několikrát chtěla utéct, ale pak si vždycky uvědomila, že by měla problémy a mohla by se dostat úplně někam jinam a nemohla by jezdit domů. Také svoje kamarády v domově brala jako rodinu a nechtěla by je opustit. Nesnáší, když někdo děti z dětského domova lituje a když si někdo myslí, že jsou to jen zloději a nevychované děti. Na to vždycky říkala: „... ty lidi co to říkaj, tak si to nikdy neprožili. Oni to jako neprožili, tak to nemůžou vědět. Já nedokážu pochopit, jak může někdo nadávat na mamku a jak někdo může chtít utéct, když ta mamka třeba jenom zařve. To úplně nepochopim. Tak jako tady to chápu, tady chce někdo za rodinou, ale tam?“

V roce 2010 jsme se s Erikou v Pyšelích nemohly setkat. Nakonec totiž utekla, ještě jí nebylo ani osmnáct let. Utekla ke svému příteli, který jí však bil. Pokaždé, když jí zmlátil, tak se chtěla vrátit do domova. Samozřejmě po ní pátrala policie. Erika v té době byla ve třetím (posledním) ročníku, ve druhém pololetí jí však kvůli nedostatečné docházce vyloučili. Její přítel jí tvrdil, že nemusí být vyučená, protože on také není vyučený. Nakonec Erika odešla k otci. U otce bydlela na základě čtrnáctidenních propustek, protože jí pořád ještě nebylo osmnáct let. Nahlásila se na úřad práce a hledala si nějaké brigády. U otce však byla zase jenom chvíli. Opět utekla ke svému příteli, znovu po ní pátrala policie, byla zadržena a předána do Hodkoviček. V Hodkovičkách zůstala do osmnácti let, pak se nastěhovala opět ke svému příteli. V Pyšelích měla stále ještě doklady, pro které si přijela před Vánoci 2009. Prý vypadala strašně zdevastovaně a říkala, že měla poslechnout. Nastěhovala se k otci, ale nemohla najít žádnou práci ani brigádu. Otci se to samozřejmě nelíbí, protože vždycky na Eriku poctivě platil a chodil do práce.

Příběh Jirky

Jirka přišel do domova z důvodu drogové závislosti matky, která ho kvůli drogám zanedbávala.

Porovnání roku 2006 a 2010:

V roce 2006 bylo Jirkovi dvanáct let a v domově žije od svých sedmi let. S matkou v té době měl kontakt, ale ona si ho k sobě nemohla vzít, protože neměla práci ani bydlení. Jirka má ještě bratra, kterého matka také dala do dětského domova. Když jsme se Jirky zeptaly, jak bere své spolubydlící v domově, tak odpověděl: „*jako lidi, s kterýma to tady musím přežít.*“

Dnes je Jirkovi patnáct let a v domově žije devět let. S oběma svými rodiči se stýká. Jezdí k nim na víkend a o prázdninách. Jeho rodiče jsou rozvedení. Jirka jezdí častěji k mamě. K tátovi jezdí nerad kvůli jeho nové přítelkyni. Oba rodiče pracují. Jirka je v osmé třídě základní školy v Holešovicích, a pak by rád šel na Vyšehrad na pekaře, nebo prodavače. S lidmi v domově vychází dobře, ale těší se, až bude z domova pryč. V domově bude do doby, než se vyučí, pak se s největší pravděpodobností nastěhuje k mamě.

Příběh Adama

S Adamem jsme dělaly rozhovor jako s člověkem, který v domově již nežije. Adamovi brzy bude dvacet let. Z Pyšel odešel v září roku 2009 po dvanácti letech. Jeho otec zemřel, když Adamovi bylo okolo devíti let. S matkou se pořád někde stěhovali, každý měsíc bydleli na jiném místě, to bylo důvodem umístění do domova. Matka také hodně pila. Do domova byl umístěn společně se svou mladší sestrou Jitkou, se kterou jsme také vedly rozhovor, a která je ještě v domově.

Adam studuje ve třetím ročníku obchodní akademie. Dříve byl na učilišti, ale musel přerušit studium. Bydlí u matky nedaleko za Prahou. Matka mu vypere a uvaří, ale všechno si platí sám ze sirotčího důchodu, který pobírá od smrti otce. Jeho máma se svým současným přítelem čeká miminko. Ze dne na den tak přestala pít. Adam je skoro každý víkend v Pyšelicích. Má tam pořád hodně kamarádů a stále hraje fotbal za Pyšely. Každý víkend tedy jezdí na zápasy. V domově se může stýkat se všemi, ale jen na chodbě. S matkou se nikdy o zameškaných letech nebavili.

V budoucnosti by Adam rád dělal u útvaru rychlého nasazení (URNA). Fyzickou kondici má z fotbalu poměrně dobrou, ale na přijímací řízení, kde prochází i náročnými psychotesty, se bude muset ještě dlouho připravovat. Zatím plánuje zůstat u mámy, protože mu u ní nic nechybí.

Z technických důvodů není v příloze uveden doslovný přepis rozhovoru s Adamem.

Příběh Niny

Nina již v domově také nežije. Dnes je jí 21 let, v domově žila od devíti let. Odešla více než před rokem po jedenácti letech. Nina se narodila na Ukrajině. Její matka i otec byli z Ukrajiny. Otec žije na Ukrajině dodnes a má tam svojí rodinu. Otec se Niny vzdal, i když občas si spolu telefonují, ale Nina ani neví, jak její otec vypadá. Nina jako důvod svého umístění do domova uvádí sebe. Její matka má schizofrenii a k tomu ještě dříve měla problémy s alkoholem. Matka s Ninou stále řešily věci, které se nikdy nestaly, ale matka je kvůli své nemoci považovala za reálné. Pořád viděla, jak Ninu někde prodávají, jak jí někdo znásilnil apod. Jednou se to mezi matkou a Ninou a vyostřilo a matka Ninu zbilá. Zjistili to jejich sousedé a tím se vlastně všechno spustilo. Případ vyšetřovala policie, Nina musela do nemocnice, matka byla odvezena do Bohnic. Po propuštění z nemocnice byla Nina převezena do diagnostického ústavu v Dobřichovicích, kde byla tři měsíce, pak přišla do Pyšel. Nina byla ráda, že je od matky pryč, ale stejně pořád věřila, že se to zlepší, že se k ní bude moc vrátit. Když ale přišla do Pyšel, tak začalo vyhrožování ze strany její matky. Matka vyhrožovala, že ublíží jí, lidem v domově, že tam pošle mafii, volala jí po nocích dělala scény v opilosti. V tomhle období jí Nina nenáviděla.

Po základní škole Nina nastoupila na střední školu pedagogickou a postupně začala zjišťovat, co je schizofrenie, čím si matka prošla a lépe pochopila, proč se některé věci staly. Pořád ale měla pocit, že až jí bude osmnáct, tak přeruší s matkou veškeré kontakty. V té době se Nině narodil bratr. Kvůli němu ráda jezdila domů. Sama říká, že některý výjezd byl šílený, nejhorší prý byly Vánoce, kdy se pil alkohol. Několikrát Nina dostala i facku, ale nikdy o tom v domově neřekla, protože věděla, že by neměla takovou volnost. Takhle se mohla vídat s kamarády, chodit na diskotéky apod. Nina neustále řešila, jak dostat bratra k sobě. Matka jí však sama poskytla příležitost. V záchvatu vyházela několik věcí z pátého patra domu, ve kterém bydlela. Nina vlastně dala podnět k tomu, aby její matka začala být vyšetřována. Policie tedy matku navštívila a našla jí

opilou, nahou, bratr Niny byl v zuboženém stavu, nepřebalený a měl po těle modřiny. Byl tedy odebrán do kojeneckého ústavu, protože mu ještě nebyly ani tři roky. Po dovršení tří let si Nina zažádala, aby byl přidělen k ní do Pyšel.

Nina stále měla pocit, že s matkou v osmnácti přeruší veškerý kontakt, že se jí tím pomstí. Ale už jenom to, že Nině bylo osmnáct, její matku zničilo, protože měla vždycky pocit, že jí může ovládat a od osmnácti na Ninu neměla žádné páky. To bylo pro Ninu dostačující, ani jí už nemusela nic říkat. A kontakty s ní nepřerušila i kvůli svému bratrovi, protože si uvědomila, že za něj nemůže rozhodovat. Nina s mámou jezdila i po doktorech, protože máma nikoho jiného nemá. A Nina ví, že kdyby se mámě nemoc nespustila, tak se mohli mít úžasně. Nina k mámě necítí žádné velké city, i když jí občas říká, že jí má ráda. Díky této situaci se z Niny stal jiný člověk, zocelilo jí to. A její máma byla i prvním impulsem k tomu, aby studovala, aby šla na vysokou školu, aby byla lepší než ona.

Desetiletý bratr Niny jezdí k mámě z Pyšel jednou za čtrnáct dní, Nina vždy přijede zkontrolovat, jestli je všechno v pořádku, takže se s matkou stýká jednou až dvakrát do měsíce. Matka je už půl roku v dobrém stavu, což Ninu znervózňuje, protože je zvyklá, že se pořád něco děje. Ale sama říká, že matka neví, kde bydlí, kde studuje, co studuje, s kým se stýká, protože se tím chrání. Nikdy neví, kdy by to matka mohla použít proti ní. Jediné za co může matce poděkovat, je inteligence. Její matka je z Ukrajiny vystudovaná inženýrka chemie. I bratr je Niny je hodně inteligentní, půjde studovat na gymnázium a Nina hodně přemýšlí o jeho budoucnosti.

Ninu hodně změnila i střední škola, hodně se učila, hodně jí pomáhali kamarádi. Většina jejích kamarádů je starších, protože po tom všem, čím si Nina prošla, je rozumnější. Sama říká, že se svým způsobem na střední vyčleňovala z kolektivu. Protože její vrstevnice řešily kadeřníka a ona místo toho přemýšlela, kde bude bydlet, co po maturitě apod. Poslední rok školy měla úraz kolene. Prošla několika operacemi, bydlela u kamarádů v Praze, protože s berlemi nemohla dojet ani do Pyšel, kde už byla dobrovolně. Bála se, že nedostuduje. Nakonec jí pomohla manželka jednoho sponzora a jedna starší kamarádka, kterou bere jako svou sestru. Společně vymyslely, že půjde do domu Na půl cesty. Dům Na půl cesty dal Nině možnost osamostatnit se, studovat, pracovat. Dostala svého vlastního sociálního pracovníka, který jí se vším pomáhal. Začala studovat vysokou školu, obor sociálně – charitativní práce. V domě Na půl cesty byla rok. Pak dostala nabídku na úplně samostatné bydlení z programu Satelit. Zařídili jí byt podle jejích představ. Nina má jednu stálou práci, kde se věnuje administrativě. Chodila ještě na pravidelné brigády, ale to už bohužel skončilo, takže si hledá něco jiného. Ninu nedávno podpořila Nadace Terezy Maxové, která jí přispěla na studium. Nina chce zažádat o sociální stipendium a řeší i přídatky na děti, aby se mohla plně věnovat škole a nemusela si shánět tak nutně práci.

V den rozhovoru měla Nina velkou radost, protože po třech letech se jí podařilo pozbýt ukrajinského občanství.

Závěr

Pokračování práce Děťství naruby aneb Jak se žije v dětském domově jsme napsaly s cílem, zjistit, jak se děti v dětském domově mění. Jak se za několik let mění jejich názory, jak se mění jejich životy. Některé lidi jsme v domově bohužel již nezastihly, protože jejich život nabral úplně jiný směr. Vedly jsme také rozhovor s dvěma lidmi, kteří už v domově nejsou. Ptaly jsme se na jejich vzpomínky, jak vidí zpětně svůj život v domově a jak se jejich život vyvíjí teď.

Celkem jsme vedly šest rozhovorů. Tři rozhovory s dětmi, s kterými jsme vedly rozhovor již před čtyřmi lety. Dva rozhovory jsme vedly s lidmi, kteří už v domově nejsou a jeden rozhovor s tamní sociální pracovnící. Šest nových rozhovorů jsme nakonec neuskutečnily, protože jsme se chtěly věnovat spíše zpracování a porovnání starých rozhovorů s novými. V příštích dnech máme ještě domluvené dva rozhovory, které jsme bohužel nestihly uskutečnit dříve. Do naší práce bychom je i přesto rády uvedly.

V kauze „Vystěhování DD Pyšely“ jsme naší práci nepřispěly, protože kauza během psaní práce utichla. Dětský domov v Pyšelích zatím zůstane i nadále. Pokud by se však opět objevila nějaká podobná kauza, tak bychom rády přispěly příběhy dětí, které by možná někomu otevřely oči.

Naše práce je určena všem lidem, kteří se zajímají o problematiku dětských domovů a také dětskému domovu Pyšely, díky kterému tato práce vznikla.

Seznam literatury

MATĚJČEK, Zdeněk: *Co děti nejvíce potřebují*, Praha, Portál, 1994

MATĚJČEK, Zdeněk: *Náhradní rodina*, Praha, Portál, 1999

MATĚJČEK, Zdeněk: *Rodiče a děti*, Praha, Avicenum, 1986

SIŘÍNEK, Jan: *PBSP (Pesso boyden psychomotorický systém) - úvodní text, určený zájemcům o metodu, PBSP*, Praha, 2001

internetové stránky:

PBSP: www.pbsp.cz

Fond ohrožených dětí: www.fod.cz

Stránky dětského domova Pyšely: www.ddpysely.cz

Přílohy

Příběh Jitky

Tak jestli bys nám řekla jak dlouho tady jseš? Tak osm, devět let. A brácha vedešel v září, když mu bylo osmnáct. A ten tady byl asi deset nebo dvanáct let. **A kam vedešel?** Jel k tetě a teď se přestěhoval k mámě. **A dostudoval?** Ne – e. **Ne?** A nechodí ani do školy. **A co dělá teda?** Je doma. Nudí se a jezdí pryč. **A jezdí za tebou někdy?** Ne. **A jak to teď kon vidíš? Jakej máš vztah s těma rodičema?** No tak, teď je to horší, o hodně horší. Hm, protože na Vánoce mi máma všechno zakazovala a rozkazovala mi. A musela jsem jí tahat po schodech. A furt mě, chtěla mě občas zmlátit. Chtěla mě hodit pod studenou vodu na Vánoce. Tak. **Tenhle rok na Vánoce?** Jo. **Jak tahala po schodech?** No ona se totiž opila, sedla si na schody a chtěla usnout. No a já jsem jí s tím jejím přítelem tahala po schodech. Až do pokoje. **Takže vona má jako přítele?** Hm. **A vona je jako alkoholička?** Hm. **A neléčí to nějak?** Ne. To co vidí, to vypije. **Takže k ní jezdíš?** Ne, už nejezdím. **Nejezdíš vůbec?** Já už jsem to psala i sociálce. Na papír jsem to psala až na osm stránek. No a teta Maruška jí to poslala. Tak nevím, sociálka sem přijede pak a určitě si vo tom bude povídat. **Sociálka?** Hm, se mnou. **Takže seš tady ráda?** Hm. **Kamarády tady máš?** No, určitě nějaký jo. **Co škola?** To mě nebaví. **A co děláš?** Co dělám? No, musím se učit no. **Seš na základce?** No, na základce ještě. **A v devítce teď kon?** Teď puđu do devítky. **A co bys pak chtěla dělat?** Dívčí školu. **To je jako co?** To je jako všechno do... jako co se bude hodit do domácnosti. Takže jako pečovat o něco a takhle. **To tě bude bavit.** Hm. **A to je s maturitou?** To nevím, to se musím teprv kouknout, protože jedna holka tam taky jde. Tak se kouknem jaký podmínky tam sou. **A teď je ti kolik?** Čtrnáct. **A až ti bude osmnáct a budeš ještě studovat, tak tady zůstaneš?** Asi jo. **Ráda bys tady zůstala?** Tak jo i ne. **Proč ne?** Sem tady dlouho a už je to vohraný. **Ale zase se to tady mění docela?** Hm, tak půl na půl. **A třeba i ty vychovatelé, tak s těma máte dobrej vztah?** Jak s kterým. **A třeba s vaším na skupině?** Nevím, jestli máte vychovatele nebo vychovatelku? No, máme vychovatelku i vychovatele. Ale ty sou v pohodě. **A s paní ředitelkou třeba?** S tou vobčas. Někdy se zlobíme. To je normální. **Zlobit se nemá.** Má, jsme v pubertě, tak jo. **A jak třeba si vnímala to... tu kauzu, že vás chtěli přestěhovat?** No, tak chtěla sem abychom zůstali tady. Ale když sme byli v těch Choceradech, tak tam to bylo strašně malý. A oni nás jako chtěli nalákat na různý věci. Jakože tam je bazén a učebna a takhle. No a že bysme se tam měli dobře. No, ale my sme se jako netvářili zrovna nejlíp. Tak sme se jako těšili, že už odjedeme a no akorát to záleželo prostě, když tady byla televize, tak to tady natáčeli a byli sme i v televizi. **Takže vás to tady prostě jakoby stmelilo všechny dohromady. Nikdo nechtěl vodsad' asi.** No, asi ne. My sme se sešli v jídelně a povídali o tom. Nám tam říkala paní ředitelka něco. **Jako vnímali ste to jako nějak podraz? Prostě jako vod toho... Co si to můžou dovolit?** No tak jako spíš vod Ratha. Jinak jako asi ne. **A co třeba děláš jako ve volnym čase? Táhle koukám, že máš nějaký diplomy.** No, tak tancuju, zpívám, učim se. Hraju, všechno možný. **Takže nenudíš se tady.** No, jak kdy teda. **A třeba vycházky, jak máte?** To jo, to mě nebaví chodit ven. Tam je zima. **Tak třeba v létě?** Jo, to možná jo. **No tak jak vidíš, když sem přijedem jako studenti po těch čtyřech letech. Baví tě to? Jak se ti to líbí? Jestli tě to baví, nebaví?** Jo, tak baví, to určitě. Ale tak nikdy nevím, co mě čeká. Jako třeba dneska. **Tak dneska to bylo drsný některý ty stanoviště.** To spíš Honza co je tady s náma na skupině. On mi dal plnou lžici soli, oleje, šťávy, a pak granko. On mi dal první sůl, ne, hořčici, pak granko, pak sůl, a pak šťávu. Takže sem nepoznala to poslední. **A jak třeba vycházíš s lidma ve škole?** Jo, tak to s některýma dobře, s některýma špatně. **A vědi, že seš z děcáku?** Jo to vědi, to už vědi dlouho. Tak když tam chodím, vod školky se znám s některýma. **A ty chodíš tady do školy?** No. Tam chodím vlastně se spolužákama co byli vlastně se mnou ve školce s některýma. A některý propadli nebo vedešli. Tak jako jinak v pohodě. **Tak asi všechno, tak děkujem. Dík moc.**

Příběh Kristýny

Tak jo, tak sis přečetla znovu ten životopis, tak my bysme se tě chtěly zeptat, jak to vidíš dneska? Jakoby z pohledu, přece jenom už seš starší trošku. Vo tři roky, že jo. No, už osmnáct mi bude, za šest dní. Tak to už je hodně dlouho. Pět let, ne? Míň, čtyři. **No, čtyři. Tak jak to vidíš teď jakoby. Jak je ti tady v tom, jak je ti tady? Chápeš, ne?** Jo, chápu tě a je mi tady, je mi tady dobře, jo. A nevím, jestli jsem tam psala, že už to bylo v tu dobu, nebo ještě ne, ale... **To klidně zvopakuj.** Matka to... **my to pak dáme dohromady. Jak pak ste se s ní setkávaly.** Jo, jo, jo. **Jak pak tady brečela.** Jo, jo, jo.... No, no, no, takže to už sem říkala. **Tak jak se to změnilo třeba...** Změnilo se to tak, změnilo se to hodně. Jako myslím, že i k dobrému. My jdeme ven, jo (pan vychovatel). Ahoj. Změnilo se jakože k dobrému, protože mamka už ví, že na mě nemůže přes peníze. Což ona to zkouší u ségry tohleto. A ségra jí to žere. No, u mě ne, ty jo. Protože, tak jako už sme si spoustu věcí tak nějak vysvětlily. Dozvěděla sem se i jako co bylo, proč vodošla a takhle, jo. To nevím, jestli jsem vůbec říkala tam. **To klidně zvopakuj. To je jedno. Pak klidně to vyškrtneš, nebo to dáme dohromady.** Tak jo. No, no, ehm. Sešla sem se i s tátou. Což bylo asi před dvouma rokama, s tím, že sem ho našla vlastně přes strejdu. No a táta, ten byl... ten... on se choval úplně jakoby divně. Takže jsem si s nim chtěla povídat o tom jako, proč se to všechno stalo a tohle, jo. A z toho dětství si spoustu věcí pamatuju. Jako vím, co se stalo. Jo a von mi to jako zkoušel strašně vymlouvat s tím, že si to nemůžu pamatovat, že sem byla malinká, že to bylo jinak, jo, že on to nedělal. Tak to sem se s nim potom nevidala. Teďka se s nim vídám zase s tím, že sem mu prostě řekla, že nechci, aby mi kecal, jo. A že se vo tom vůbec nemusíme bavit, jestli nechce. No, takže už je to v pohodě. Jako, už jako. Nabídl mi i to, že bych u něho mohla bydlet. Což ale já zase nechci. **No. A proč třeba nechceš?** Protože chci bejt sama za sebe a hlavně nevím, jestli bych to unesla, protože vlastně celej život vyrůstám bez něho. I s matkou, jo. Já jsem třeba u ní... teďka jsme byly u ní v Dánsku a po tejdnu už mi to dělalo problém. Jako tam bejt. Protože jako vůbec si s ní nerozumím, jo. Nebo rozumím, ale každá sme úplně jiná, jo. A vona žije ten svůj svět a já ten svůj, jo. A prostě nepadneme si. Jako jen tak, sme zvyklý bez sebe. Hm. **Takže si spokojená tady prostě?** No. Zatím. A když ti bude teď osmnáct, tak jak to tady budou řešit? No, eh, řeší se to... já vlastně ještě dělám školu. Teďka budu dělat poslední ročník. **A ty děláš kadeřnici? Kadeřnici. To vlastně, když ti bylo těch čtrnáct, to si vlastně říkala v devítce, že bys chtěla jít na kadeřnici.** To byla devítka, nevím. A kadeřnici jako dělám a strašně mě to baví. Teďka sme byli na soutěži, teda neumístili sme se jako a příští rok jedeme zase a to jedeme na pankový styl. Ty jo, takže už hledáme modelku a vůbec nevíme koho, protože to se strašně málo lidí hodí, ty jo. Musí bejt svým způsobem drsná, jo. Hm, takže vůbec nevím, ty jo. Hm, jo. A v těch osmn... nevodejdu ještě, chci tady dodělat školu. Jo a potom bych ještě chtěla na nástavbu a jestli by mi to vyšlo, tak ještě na jednu školu. Ale to nevím. **A to na kterou?** Chtěla bych jít na peďák. Takže teď to máš bez maturity? No, bez maturity. To je blbý. Hm, ale nevádí. **A jak se to tady změní po těch osmnácti, jestli tady musíš jako něco platit nebo když studuješ...** Ne, ne, ne, nemusím nic platit. Platěj to jakože furt rodiče. Jo, to za nás. A změní se to tak, jo, že třeba budu mít víc volnejch vycházek. Jakože se jenom stačí dole zapsat do knihy. Když budu chtít jet někam ke kámošce na víkend, jo. Tak taky můžu. Ale podmínka je, že nesmím sem přijet a nesmím nadejchat nebo něco takovýho. To mě jinak vyhoděj a budu v prdeli. Takže to nemůžu. **A pak až doděláš tu školu, tak...?** Ne, tady nemůžu zůstat až dodělám školu. **Jako když budeš třeba na tý nástavbě?** Jo, když mě tam vezmou, tak můžu. Když ne, tak nemůžu. **Ale tak až uděláš všechny nástavby a všechno, co chceš, tak...** Tak potom uvidím, buď bych... no... asi půjdu do domu Na půl cesty a tam potom když vlastně dva roky, nebo rok a půl tam budete platit... tak to, tak voni vám jakože pak najdou byt. Se takhle postaraj, to je dobrý. Takže tam bych šla. **No tak to je fajn. A jak třeba za ty čtyry roky, prostrídali se tady třeba něk ty vychovatele? Nebo...** Jo, to určitě. No, určitě. **A jako sou v pohodě?** Maruška ta je tady pořád, na skupině sme měli jednu vychovatelku a ta teďka slouží dole na jedničce. Takže ten vztah je lepší, když není u nás na skupin. Hm a to je asi všechno. Ale jo, jsou

tady nový, jsou tady starý, někdy vodešli. **A jak se střídaj třeba ty lidi, co tady sou?** Naši vychovatele na skupinách se střídaj, že maj dlouhej tejdén a krátkej... pondělí, úterý a potom pátek, sobota, neděle. Ta dlouhá směna má středa, čtvrtek. A pak se střídaj takhle po tejdnu. **Já jsem spíš myslela takhle ty děti, jak se tady střídaj?** Evo, volá tě teta. Jaká teta? Maruška. Tak řekni, že dělám rozhovor, že nemůžu. A zavři prosim. **Ty děti, jak jsme tady dělaly ty rozhovory, tak některý tady už třeba ani nejsou.** Nejsou, to už odcházej. Hodně lidí vodešlo, hodně lidí vodejde, když nemá dodělanou školu a je jim osmnáct, což mi přijde jako největší blbost, protože vim, že tu školu nedodělaj, jo. No a teďka vlastně u nás na skupině vodešel jeden.... dva kluci vodešli velký, jo. A místo nich vlastně přišli tadyty holky. **A takhle na těch skupinách spíte jako dohromady holky, kluci?** Hm. Holky, kluci. Vždycky jeden pokoj holky, druhéj kluci. **Jo, liší se to asi povlečením.** To ani ne. **Já jsem se chtěla zeptat spíš, jak teď byla ta kauza s tím stěhováním...** Jo, jo, jo, s tím Rathem. **No. Tak třeba jak jako si to vnímala....** Jo, vnímali sme to všichni. Vnámali sme to všichni, jo. A byli sme teda jakože našťvaný. Našťvaný? Našťvaný, já ani nevím, našťvaný zatím jako ani ne, protože nás zatím nikdo neoslovil. Ale jeli sme s nim, s nim osobně ne, ale s někým, co pro nás poslali. Jeli sme se kouknout do těch.... já si to ani nepamatuju.... Chocerad. Do těch Chocerad, jo a ta budova je hrozná. Jako fakt je, ty jo prostě úplně... tady i když je to... vypadá to tady jako zastarale, ale stejně, doma je doma prostě to jako. Když tady vyrůstáš. My sme viděli ty fotky. Jsou úzký chodbičky tam, budova je strašně dlouhá a tmavá... nevím, ztratila bych se tam. Třeba ale jako teďka sme byli na víkendu v Polsku, jo, v děcáku a tam to maj strašně hezký. Oni tam maj vlastně, oni maj víc budov, jo. Pomíšený po tý Varšavě, rozmístěný... a tam maj prostě vždycky v každý tý budově, jo... maj udělaný takhle jakoby skupinky... to máš dvoupatrový budovy a v jednom patře jsou takový ty menší děti, jo.. to tam jako kdyby sis tam vešla, tak vlastně projdeš mezi těma malinkějma dětma, jo a potom tam maj třeba, tam přijmou holky, který se narodí dítě a nemaj kam jít. Tak je tam vemou a s tím, že prostě si musej vydělávat nebo tohle.... samy...že oni jim prostě poskytnou jenom tu střechu A takhle když už ti je osmnáct a ještě studuješ, tak oni dělaj to, že tě daj nahoru jako do toho největšího patra, jo. A prostě se staráš jenom sama vo sebe. A seš tam jenom pod tím, že studuješ. Takže mně to přijde strašně dobrý, to je škoda, že to tady nemáme. Fakt se mi to jako líbilo. Jo a ještě jak bylo s tím Rathem. Tak tady bylo strašně moc reportérů a tohle. A oni se nás ptali a vlastně všichni ty starší řekli, že chtěj bejt tady. A ty mladší, když jim řekli, že tam budou mít tohle a saunu, tak trochu váhali. Tak proč se jich na to vůbec ptaj? A oni pak jako řekli, že do těch Chocerad pojedou jen od sedmi do nějakých třinácti. A ty nemůžou rozhodovat za nás. A pak když jsme jeli z těch Chocerad, tak jsme jeli s nějakou psychologkou, psychiatrickou, nevím a oni nám dávali takovej dotazník. A tam vůbec nebylo, jestli se nám tam líbilo nebo ne, ale spíš kolik tady máme kamarádů, jak dlouho tady bydlíme, jak dlouho to máme do školy a tak. To mně přišly úplně nepodstatný věci. To už i spoustu těch přes osmnáct uvažovalo, že si vezmou spíš dům Na půl cesty s tím, že by tu školu dodělali. **No a jak tady ty lidi chtěj dodělat ty školy?** No jako voni to říkaj všichni, jenomže jakmile někomu přijde osmnáct, tak mu to jako docela vleze do hlavy a odejde a jemu to jedno. **A co budeš dělat potom po těch školách? Potom až budeš mít ten byt? Tak co bys chtěla dělat? Kromě kadeřnice.** Já bych chtěla ještě potom dělat třeba někde jako ve školce. Mezi dětma. **To tě baví?** Jo, to mám ráda. Nebo třeba v kojeňáku někde, třeba jednu hlavní práci a druhou boční. Hm, to by šlo... **Jo, tak třeba můžeš dělat, jako se tomu říká, au – pair. Jak hlídáš ty děcka někde v rodině. A ty si tady jak dlouho teďkon?** Jako jedenáct, no řádk tak. Kde je strejda? Šel ven. No, už dlouho vlastně. **A tvoje sestra to vidí jak?** No, já nevím jak to vidí. Jako co jak vidí? **Jako to s těma rodičema.** Jo, tak vona to řádk neřeší. Jí je to řádk jedno. Jako vona je ráda, když je vidí. Je ráda, když jí někdo něco koupí. Je ráda, když má co kouřit. **Vono už jí asi bylo osmnáct?** Teďka devatenáct jí bylo. No. **A to se vidíte třeba jak často s těma rodičema?** No, mamka bydlí v tom Dánsku. Takže to se moc často nevidáme. To se třeba vidáme dvakrát za půl roku. Třikrát, jo. No podle toho jak kdy, ona někdy jako jezdí se zájezdem sem. Jak má tu cestovku. Tak takhle vždycky když se nabídne Česko, tak jede s nima. Takže to se vidíme třeba jako na den. **A tvoje máma teda jako dělá v cestovce?** No. **A předtím dělala co? Nebo dělala celou dobu v cestovce?** Jo asi jo. Já nevím, co dělala. **Nevíš.** Nevím, nepamatuju si. **A vona tam má jako nějakou rodinu nebo?** Ne, má tam jenom přítele. A voni se bavili vo tom, že

by chtěli mít svatbu a děti. Ona není po x letech se schopná rozvést s tátou. Ty jo. **Jsou ještě pořád spolu?** Jo. Oni jsou úplně debilní. Oni oba dva, ty jo... **A táta dělá co teda?** Táta prodává boty. Takže obchodníka. Prodavače. **A von má taky nějakou přítelkyni?** Ten teďka ne. **A von by si vás vzal vobě?** Jo asi jo, já nevím. No ty jo, to třeba moje ségra je to, trochu mentálně zaostalá. Jakože jí nějaký věci nedocvaknou. A ňák jako nic moc neřeší. Taková jednoduchá, taková ve svém světě. No a teďka sme se bavily s mamkou, vid'. A mamka jakože to, že chce, abych si jí vzala. Jenomže ona by se na mě strašně fixovala a já bych to potom nezvládla. Takže jí říkám jakože ne, že vůbec. Že vůbec, že prostě to po mně nemůže chtít. Že potom půjdu sama na sebe a ona půjde do toho chráněného bydlení. Někam, kde bude prostě a kde jí s tím ty lidi pomůžou. No a když voni byli vo prázdninách, tak mamka se nalila a začala vo tom mluvit, ne, že by si to strašně přála a tohle. A já na ní, jestli by to vona zvládla, jestli by zvládla po těch x letech vychovávat jí, jo. Nebo se vo ní starat. A vona, že ne. Tak jako co to po mně vůbec chce? **To hází na tebe.** To je, třeba tadyto mi táta nedělá, jo. To jako toho si vážim, protože táta má ji rád a ani se se mnou o tom nebaví, vo ní, jo. Nebo vo ní jo, ale nebaví se vo tom co bude nebo tohle. Jakože by řekl, jak právě říkal, že bych u něho mohla spát nebo že bych u něho mohla bydlet, tak třeba taky jako neříkal: A vemeš si sem ségru nebo budeš potom bydlet se ségrou? To ne no. **To vidíš jako pozitivně, že seš tady, vzhledem k tomu jak to bylo s těma rodičema? Jako je ti tady líp nebo bys byla radši s těma rodičema?** Ne, nebyla bych, nebyla. Je mi tady dobře. Ne, je mi tady fakt dobře. **A to chodíš kam do tý školy?** Do Benešova. To je tak půl hodky. Blíž než do Prahy. Je to dvacet minut autobusem. **A ještě někdo chodí s tebou tam do tý školy?** Chodí Jára, ale ten nechodí na kadeřníka, ale na obchodku a ten to má v jedný škole. Tak stejná škola akorát jinej obor. **My bysme v tý práci chtěly mít trochu jako srovnání.** Tak já vám dám jedno srovnání, třeba dřív jsem ty problémy strašně řešila, to co se týkalo mamky a tohle. A teďka je mi to úplně jedno. Jakože to fakt neřeším, protože pak sem se dostala do ňákýho určitýho... jako já se teď třeba chovám úplně jinak než v šestnácti nebo takhle. To sem byla víc taková rozumná. To sem všechno chtěla řešit, furt sem... a teďka ty jo? Mně je to teď nějak jedno, já si teď spíš nějak užívám než něco řeším. **Tak to je lepší, ne?** Je ty jo. A v mym věku to fakt ještě nemůžu řešit. I když mám teďka nabitý víkendy. **A teď jedeš kam?** Teďka jedeme na slunce. **A to je co?** To je, eh, takový jako příprava na odchod. To jako co si máme potom zařídit, kde máme jako bejt, když sháníme práci jo a tak. **To je jako přednáška nebo jak?** No takový... **A to je trochu nudný, ne?** Ne, protože oni tam daj vždycky něco, co zajímá nebo co zaujme. Ale něco tam je strašně těžký. Třeba sme se měli vžít jo do role rodičů, jo. A my sme měli mít role matky a to mně strašně lezlo na nervy, protože to sem jako vůbec nedokázala pochopit jako co v tý roli ode mě kdo čeká. Nebo prostě co mám dát tý roli. Takže sem se u toho strašně vztekala. Nadávala sem. Protože vono se to nezdá, takhle se to může říct, ale jakmile v tom máte bejt a ještě si to všechno sepsat, jo. A ještě ti řekne, no ale ještě ti tam strašně moc věcí chybí. Co třeba od tebe bude jetě to dítě chtít, jo. A tohle a tohle a tohle. No hrůza. **A plánuješ ňákou rodinu?** Jo, chci, to určitě. Malinký jenom. Velký už ne. Já chci, aby měly pubertu po mně. Fakt, já jsem jí zas tak velkou neměla. Moje teta jí má ještě teďka. Třeba si špatně rozumim s holkama ze třídy. **Jak to jako vnímaj voni?** Jako vnímaj mě. **Jako proč si s nima nerozumíš?** Řešej takový jako, oni maj jinou srandu, jo. Jo prostě jinej humor. Hm tak jako nezáživný mi to někdy přijde. Ale jo jako, jsou tam asi takovejch pět lidí, se kterejma se fakt hodně bavim. Je jedna holka, se kterou si fakt říkám úplně všechno. **A čím myslíš, že to je, že maj jinej humor?** Já nevím, jsou asi na jiný úrovni než já. Takhle to zní možná nějak povýšeně to nechci říct ale takhle. Jako já nevím. **Tak jako seš asi taková rozumnější, když sis prošla takovejma jako...** No jasně, jasně. A voni jak to neznaj, tak třeba teďka, já dám takovej menší příklad, sme byli na tý soutěži ve čtvrtek, jo. A tam byl jeden kluk. A von strašně hezky voněl, jo. A von šel kolem nás a teďka jedna holka jakože hezky voní. Že u něho stála, ne. A já nevím, ale mně to prostě přijde úplně normální, jo. Ale když mi voní, tak za nim normálně jdu a zeptám se ho. A holky jako, hej dojděte se ho někdo zeptat, tak sem se ho šla zeptat jako. Tim způsobem, že jako jestli se ho můžu zeptat, co používá za parfém. A teďka prostě nevím, voni se tomu začly strašně smát. A vymejšlely si různějch x dalších jako jak bych se ho mohla zeptat. Jako jak bych mohla přijít a říct, čím voníš, jo? Nebo něco takovýho a mně to v tu chvíli nepřišlo jako vůbec ňák jako vtipný. Tak se chci zeptat, tak se ho zeptám, jo. No a právě že

tohle tam pak jako dělaly i před ním a mně ho pak tím způsobem bylo líto. Že vypadal, že je nějaký terč, jo, posměchu v tu chvíli. No a pak to zase říkaly vostatním holkám a to říkaly zase tu svojí verzi. Hodně holčičí takový, jo. No tak třeba v tomhle, jo. Prostě na to nemám co říct. **Tak jako já vim, že ségra si musela kupovat hrozně moc toho vybavení, tak jestli ti to platěj tady nebo jak? Nebo ti to zaplatili rodiče?** Platěj mi to i tady a platilo mi to i... ředitelka mi na něco přispěla, na něco mi přispěli sponzoři a na něco mi přispěla mamka. No takže jako tak střídavá péče. **A jak vidíš, když přijedeme my? Jak děláme ty programy, tak jestli se ti to líbí?** Ne, já z toho zpruzená nejsem a já jsem tady ani minule nebyla nák. Jo to jsem byla zase jenom v pátek, že v sobotu jsem někam vodjízďela. Ale mně se to líbí. Jako a myslím si, že těm malejm taky. Nebo těm našim. **Že někdo říkal, že ho to nebaví.** No, tak to jsou takový ty, co se chtěj flákat. Mně se to líbí, protože je to lepší než se tady nudit. Co tady děláš o víkendu. Když nikam nejedeš nebo nejdeš, takže si tady, vaříš, kouříš, vaříš, kouříš, vaříš, kouříš. Najíš se, vaříš, kouříš a jdeš si lehnout. To je všechno. **Takže vo víkendu, pro ty mladší je tady nějaký program? Nebo maj to samý?** Maj to samý. Ale když je třeba takhle zima, tak choděj bobovat. Tak takhle chodíme třeba na procházky. To spíš jenom ty menší. Ty větší jdou jenom za bránu a kouřej. Zpátky, najíst, uvařit. Ne, taky si vobčas uklidíme. A taky se strejdou, von je strašně přes sporty. A to je hustý taky. My sme si dřív nerozuměli, protože sem nechtěla sportovat. A pak vždycky, jdeš si s náma zacvičit? Ne nejdu, strejdo můžu jít ven? Ne, nikam nejdeš. A teďka úplně jak ho znám, tak si jdu s nima někam zasportovat a potom mám úplně všechno co chci. Ale zapomněl na moje narozky. Všem rozdával kapesný. Máme osobní dary, 1400,- a z toho dostáváme na svátek, na narozky a potom když uděláme něco navíc, jo. A třeba strejda nebo teta nás chtěj odměnit, tak nám to daj z toho, jo. A jeden kluk má vo měsíc a nějaký dny pozdějc než já a dostal peníze dřív než já. **A jak to máte s těma penězma? Je to nějak stupňovaný? Kapesný je stupňovaný. Kapesný dostáváte jaký?** Kapesný dostáváme v našem věku 300,- na měsíc. Z toho ještě když jsi pryč, tak odečítaj ty dny. Jako když jsi třeba doma. Tak odečítaj z toho, sedm korun za den. **A to máte jako na nějaký svoje vlastní potřeby.** Jo, no tady to kapesný jo. Potom za ty osobní dary, to je taky nák podle věku. Já nevím, kolik dostávaj ty nejmladší. Asi kolem tisícovky. A my kolem 1400, 1500, nevím kolik přesně. A do těch osmnácti musíme dávat paragony. A teďka v osmnácti už nemusíme. **Tak jestli chceš ještě něco říct?** Už nemám co. **Děkujeme.**

Příběh Jirky

No, tak jestli bys nám teď třeba řek, jak dlouho teďkon tady seš a třeba co se změnilo za ty čtyři roky. Jakej máš teďkon vztah s rodičema. Jak často se s nima vídáš a tak. No tak jako jsem tu těch osm devět let. Jako nic moc se nezměnilo, ale s rodičema se vídám skoro furt. **Jako o víkendu?** No. No a o prázdninách. **A dobřej vztah s nima máš?** Jo, dobřej. **A voni pracujou?** No, táta pracuje a máma, ta taky pracuje. **A voni nejsou spolu? Jsou rozvedený.** No, jsou. **No a co dělá máma a co dělá táta?** Máma uklízí na ministerstvu obrany a táta prodává na Smíchově oblečení. **A voni maj jako nějakou rodinu. Nebo nějaký jako, novýho přítele nebo...** No, táta ten má novou přítelkyni. A máma ta je sama. **A ke komu jezdiš třeba častějš? K tátovi nebo k mámě?** K mámě. **Takže s ní máš lepší vztah než s tátou.** No. **A u táty ti vadí ta přítelkyně nebo co?** No. **No a co děláš za školu teďkon?** No já jsem pořád na základce a hodlám jít na Vyšehrad na pekaře nebo na prodavače. **Takže seš v devítce teď?** Ne v osmičce. **A co se chystáš teda potom nák dělat? Až tady jako skončíš?** No jako maturitu asi nebudu dělat, to by bylo zase dlouho. Což mě to už nebaví tady. **Tebe tady nebaví bejt??** No. Jak kdy, tak čím dřív vypadnu, tím líp. **A proč si tě nevezme třeba ta máma k sobě nebo...** No protože vlastně to by musel proběhnout soud a to je na dlouho, takže se tu doučím. **A půjdeš pak teda k ní nebo...?** No, jo asi, jo. **A budeš teda pracovat jako ten pekař nebo jako ten prodavač.** No. **Baví tě vařit?** No, baví. **A třeba jak byla teď ta kauza s tím stěhováním do těch Chocerad, tak jaks to třeba**

vnímal? Tak já byl dohodlej se sociálkou, takže mně to bylo jedno jestli vlastně se budu stěhovat do Chocerad. Protože já bych se tam nestěhoval, já bych se nastěhoval do Prahy, do Počernic. Takže tak mi to bylo jedno. No tak jako kdybysme se stěhovali, přestěhovali do těch Počernic, tak bych to měl vlastně blíž k matce, protože než abych jezdil z Chocerad do Prahy. **A ty jako nemáš tady k tomu žádný vztah?** Jo, mám. Jako ne, nechtělo by se mi odtud, co bysme s tím udělali, kdyby nás vodstěhovali. Nic. **Takže bys prostě radši šel do těch Počernic.** No. Protože tam znám dost lidí. **A ty tady nemáš žádnýho sourozence?** Ne. **A s klukama tady dobře vycházíš?** Jo. **A ve škole?** Jo, tam s klukama děláme furt něco. **A ty chodíš tady na základku?** Ne. **A kam chodíš?** Do Holešovic. **Takže dojíždíš jako?** No. **A jaký máš vztahy s vychovatelema?** No, s vychovatelema mám dobrý vztahy. **A jak třeba se to tady změnilo za ty čtyry roky, co jsme dělali naposled ten rozhovor? Změnilo se to k lepšímu?** Tak, nezměnilo, je to pořád stejný. **Tak máte třeba nějaký nový zařízení?** No. **A jinak stejný?** No. **A co třeba ty lidi co vodešli?** No, některý mě vůbec nezajmaj, že vodešli a některý sou v pohodě. **Vracej se sem třeba ty co vodejdou, tak jestli se na vás třeba jezděj kouknout nebo za téma vychovatelema?** No, občas. Někdo tady byl párkrát. Hodněkrát už jsem je tu viděl. **A jak to třeba máš s různějma vycházkama?** No tak vycházky mám různě. **A tobě je kolik?** Patnáct. **A máš třeba od těch patnácti víc vycházek?** No, furt stejný. **A baví tě, když vám tady pořádá někdo ten program, třeba my?** No, jak kdy. Podle toho, když přijedete, tak se snažim. Kdyby tu byl furt Lukáš, tak by to bylo dobrý. Tak Lukáše jsem znal hodně dlouho. **Tak sis ho oblíbil...** Hm. Už dlouho tady nebyl. **Neješ nějak naštvanej rodiče?** Ne, nemám bejt proč. Vycházim s nima. **A tady si před čtyrma rokama říkal, že kdybys viděl tátu, tak bys mu dal pěstí. Tak jak se to zlepšilo? Promluvili ste si nějak?** Jo promluvili a i to nějak vplynulo. **Tak děkujeme.**

Příběh Niny

Tak já se zeptám, jo? Jak dlouho jsi byla v děcáku? Jak ses tam vůbec dostala? Jestli to vůbec víš apod.? Jasně. **Kolik ti třeba teďkon je a kolik ti bylo, když jsi přišla?** Je mi jednadvacet, do děcáku sem přišla v devíti, byla sem tam jedenáct let. Do dvaceti a teď vlastně jakoby rok sem pryč. Nebo rok a něco. Vlastně dostala jsem se tam víceméně díky sobě. Protože moje matka má schizofrenii. K tomu jako dřív dostatečně dost hodně pila. Že sme řešily spolu věci, který jakoby se nestaly, v její paměti se to stalo, jako, že mi někdo ublížil, že mě někdo znásilnil, že mě viděla támhle v televizi, že mě támhle prodávali a tohle. No a jednou právě se to náck docela dost jakoby vyostřilo, protože v devíti letech prostě vůbec nevíš, co je to znásilnění, co je tohle. No a když sem jakoby neodpovídala jí, tak ehh jakoby sem dostala facku nebo takhle. A já jsem vlastně sme byly náck na chalupě a docela se to zvrtilo a zase tyhle věci, kdy já jsem jí říkala, že tohle neni pravda. Takže mě dostatečně dost zmlátila, takže já jsem potom měla nějakou příležitost jakoby utýct. Takže sem jakoby utekla. No a vlastně tímhletem se to spustilo. Naši známý mě viděli, prostě ty zavolali policajty a jako teda, protože sem byla docela dost zbitá tak zmlátili mámu za to. Ještě jo, teď prostě takže já sem byla na policii, tam mě vyslyšali, do nemocnice, protože sem vlastně měla hrozně, za prvý sem teda byla pomlácená, takže sem měla modřiny a měla sem hrozně špatný dejchání, jakoby vona mě skopala jako když sem utíkala, tak sem se nemohla vůbec nadechnout. Tak sem různě dejchala do náckejch přístrojů. Aby se to jako náck srovnalo. No a vlastně pak, pak teda jako co, tak jsem říkala, že vlastně jako domů nic, nešlo. Mámu jakoby vzali do Bohnic. Do léčebny. A já sem jela do Dobřichovic, diagnosták, tam jsem byla tři měsíce. Pak sem jakoby se dostala do Pyšel. **A jakej byl takovej ten tvůj první pocit, když ses tam dostala? Spíš si jako byla ráda, že si vod ní nebo jako...** Hele, no v Pyšelicích, spíš to teda jako v těch Dobřichovicích začalo, víš co, protože seš malá, prostě nemáš nikoho jinýho než tu mámu. To je tvoje maminka, já nevím, cokoliv. Máma, člověk prostě by tě měl mít rád a ten člověk ti ubližuje nejvíc. Takže jako samozřejmě byla sem hrozně ráda, že sem pryč. Na druhou stranu furt to byla moje máma a furt

sem chtěla věřit, že to bude dobrý a že prostě já sem udělala něco špatně nebo takhle, že se to zlepší, takže sem byla docela dost v takovym, do těch tak devíti v rozporu, kdy sem jako říkala: Super, sem tady. Ale vlastně sem chtěla jakoby domů, chtěla sem mít jakoby, nebo jako věřila sem tomu, že se tolepší, že to bude zase líp. Pak když sem právě přišla do Pyšel, tak jsem byla dostatečně ráda, protože se začaly opakovaný vyhrožování co se týče mě, co se týče děcáku, různý, že tam pošle mafii a takhle. Kolikrát přijela třeba opilá, takže různý scény v děcáku a jako neuvěřitelný scény, jako mojí mámu znaj jako všechny děti, se kterýma sem vyrostla, protože jo, to bylo něco šílenýho. Jednou mě teda i ukradla. Jakoby. A různý telefonáty po nocích třeba, že mě viděla třeba jak mě támhle prodávaj. A v tomhle věku sem jí, sem jí hrozně jakoby nenáviděla. Že to prostě jakoby není normální. Já sem přece neudělala nikomu nic. Ale jako postupem jak už sem, zjišťuješ, co je schíza, co se stalo, co má máma za sebou. Takže sem pak šla i na ten pajďák, takže dost věcí sem už vo tom věděla, takže samozřejmě, že sem si říkala, jo. Jakoby furt sem měla ten pocit, že až mi padne osmnáct, že už s ní ukončím jakoby kontakt, že se s ní už v životě nebudu bavit a tohle. A k tomu se ještě narodil můj malej, no malej, brácha. A vlastně já sem ňák potom začala jezdit domů a docela.... některej výjezd byl v pohodě, některej byl šílenej, takže sem se různě vracela s bráchou a to... Nejhorší byly vždycky Vánoce, to se vždycky chlastá, vždycky jako všichni, hrozně nešťastný, že by nás jako, že máma za to nemůže, že nás nemá, a že nemá tady rodinu. Takže kolikrát, párkrát sem jakoby utíkala i z Vánoc pryč někam spát, abych se vůbec jako dožila druhýho dne, nebo takhle.... takže to bylo všechno jako šílený. K tomu, když sem byla sama, tak to bylo v pohodě, víš co už sem byla naučená, už sem věděla co a jak mám udělat. Ale když tam byl ten brácha prostě, tak ty prostě jako.... tobě není osmnáct, bráchovi sou asi tři, jo, co máš teďka dělat. Jako různě takovýhle sme vymejšleli, právě jak ho třeba dostat z domova, protože samozřejmě, že měla spuštěnou tu schízu, což je hrozně nebezpečný v tom, že si třeba bude myslet, že je, já nevím, že je krabice nebo cokoliv. A teď může s nim něco udělat. No a právě vlastně jednou měla ňákej svůj záchvat. Kdy vyházela, my bydlíme, nebo teda máma bydlí v pátym patře a je to tam tak šílený, že tam jezděj rovnou auta, nemáme žádnou... nebo klid tam není a vona měla takhle jednou záchvat a vyházela věci jako prostě televizi vyhodila z vokna, prostě všechno. Samozřejmě se zavolali policajti a tohle, máma úplně na maděru. No a teď jakoby vlastně sem řešila to, že tam je ten brácha, kterej se vo sebe neumí postarat prostě. No tak sem, a to sem ještě k tomu jezdila domů a jednou to zas tak nebylo úplně nejlíp doma, dostala sem facku nebo takhle, ale ani sem to v děcáku neřekla, protože sem chtěla zase domů. Víš, jako mít volnost, chodit na diskotéku, vidět se s kamarádama. Tak vono zase jednu facku přetrpíš, aby si zase mohla jet domů, jo. To jako kolikrát si říkám, že sem to třeba měla říct, ale zase sem se mohla bavit, vlastně dělat cokoliv, takže to bylo docela v pohodě. No a díky tomuhle vlastně, co se mámě stalo a tohle, tak jsem zažádala jakoby vo, nebo sem byla vlastně jako důvodem vyšetřování malýho. Jestli není lepší, aby vodešel nebo aby byl odebrán. Kdy si samozřejmě jakoby moje doporučení vyplatilo, protože přišli takhle navštívit mámu a máma vopilá, nahatá, malej brečel, už jako vypadal šíleně. Takže ho vodebrali a vlastně jakoby to si pamatuju, to bylo šílený, prostě za mnou přijeli policajti a ukázali mi fotky s tím, že maj podezření, že malej by moh bejt taky jako týraněj prostě. Modřina, různý, jako vopravdu jako vobtisk ruky, ne, a že zanedbanej jako prostě jakoby přebalování plínek a takhle jako nic. Takže vlastně to bylo, to byl ten moment, kdy si pamatuju, že sem říkala, úplně teda jako nejvíc proboha, protože dobře, že se to stalo mně, ale tříletýmu dítěti, který prostě jenom brečí jo. Samozřejmě, že když chlastá a nestará se vo něj, tak bude brečet víc, jo. No a takže sme to všechno zvládli, zařídili. A malej byl v kojeňáku, protože mu ještě nebyly tři. Pak sem si vyžádala, aby šel ke mně. Takže jakoby přijel ke mně a to sme jakože spolu a furt sem si říkala, jo až mi bude osmnáct, tak skončím s ní, teď se jí jako hrozně pomstím. Takovýhle ňáký iluze máš vo tom. Vlastně sem se dostala na tu střední, ta mi strašně pomohla, úplně mi dala novej rozměr toho, že třeba jakoby mě nepovažujou za hloupou. Víš co, třeba na základce, tam to je šílený, takže úplně, to sem říkala a co a zjišťovala sem si víc těch informací. A když mi padlo osmnáct, tak vlastně nic nebylo potřeba dělat, nebo jí říkat, protože už jenom to, že mi bylo osmnáct, jí hrozně zničilo. Vždycky měla pocit, že mě může jako hrozně vlastnit a já jsem podobná hrozně tátovi, kterej jakoby jí nechal, voni se rozvedli, tak to mi ještě zazlívala, že sem celá táta a tohle. A jak mi padlo

těch osmnáct, kdy vlastně nemá na mě žádný pravomoce, tak to jí zničilo, nejvíc. My sme jako měli oslavu a máma jako řvala, jak kdybych měla umírat, jo. A já jsem říkala: Mami, mně je osmnáct! Takže sem si jako říkala, že to je největší odplata, už nemá potřebu nic říkat. Jí to jakoby fakt jako to je rána pro ní velká. A vlastně pak sem si říkala, no tak s ní skončím ty vztahy a tohle, a pak sem si říkala, mám tady malýho a prostě jakoby, nejsem člověk, kterej mu může rozhodovat vo tom, jestli chce bejt v kontaktu s mámou, nebo ne. Takže sem samozřejmě nepřerušila vztahy, potom sme se s mámou párkrát dostaly do stavu, kdy ona byla opět v Bohnicích a máma nemá žádný kamarády. Vona je má, v pohodě a jakmile se napije, tak nemá žádný, protože si je, je divoká, pere se. Prostě já si myslím, že to měl bejt chlap, ne ženská. Takže sme, s ní absolvovala doktory a takhle, protože zavolá mně, protože nikoho jinýho nemá. Já sem si říkala prostě, jako je to máma, vona je na tom taky špatně, takže vlastně díky tomuhle všemu sem jakoby pochopila, že kdyby se jí ta nemoc nespustila, tak sme se mohli mít úžasně. Díky tomuhle, což je jako vlastně, ona za to ani nemůže, to nejde vyléčit, ať bereš prášky, ať děláš cokoliv, tak se to znovu a znovu spouští. Já jsem se dostala jakoby do stádia, kdy vlastně je to moje matka, je to člověk, se kterým nemám žádný city, to jakoby myslím, že ví, i když jí třeba vobčas řeknu: Mám tě ráda, aby dala jako pokoj. Vona se totiž chce jakoby tak vobjímat různě. Já přece jenom, je to tam chladný, takže to nejde. Takhle. Ale vlastně jakoby sem smířená s tím, že prostě tohle se stalo, tohle mě ňák ovlivnilo, z tohohle se ze mě stala jakoby silná osobnost, která se hrozně moc zvocelila díky tomuhle. A vlastně i máma byla jako první impuls k tomu, jít na vejšku, učit se, abych byla lepší než vona, takže jakoby zas na jednu stranu je to hrozný, na druhou stranu mi to strašně moc dalo v tom dobrým. Tak nevím, co by tě teď tak zajímalo. **A teď kon se s ní stýkáš jak?** Teď se dostala do doby, kdy prostě malej jezdí domů. **A ten je ještě v Pyšelích?** Jo, ten je ještě v Pyšelích. Malej jezdí na víkendy domů, jednou za čtrnáct dní, s tím, že já se tam stavím, zkontroluju, jestli je všechno v pohodě a za mámou jezdím jednou za měsíc, dvakrát. Jako mám čas jako. ňák sme jako relativně, musím zaklepat, jako v pohodě. Blíže se Vánoce, takže to bude trošku divoký, ale vlastně jako v pohodě, já myslím, že i vona tomu jakoby rozumí. Že já se s ní snažím hodně mluvit o tý nemoci, jo. **A jak je na tom s tím?** Právě, že teď je v pohodě, teď je třeba prostě tak půl roku v pohodě, což není normální, jo. **Klid před bouří.** Já jsem u ní vždycky byla zvyklá, že se každou chvíli něco dělo, teď je hroznej klid a sem taková jako hrozně nesvá, protože neumím žít v tom klidu. Ale teď jako relativně je v pohodě, slavili sme její narozky právě a právě to bylo takový vtipný, že říkala: Už sem jako zmoudřela. Říkám: Sem zvědavá, co bude dál. Ale jako v pohodě, teď relativně jako dobrý je to. Ale jako nestejská se mi po ní, nemám potřebu jí volat, nemám potřebu s ní řešit, já nevím, mojí jako osobní situaci nebo tohle, to prostě nedělám, protože to je vochrana mě. To, že nikdy nevím, kdy se jí to zase spustí a vona to prostě použije proti mně. To už se párkrát stalo, že prostě některý věci použila proti mně, jednou dokonce, že sem jí já, jako vlastní dítě chtěla zmlátit, jo. Prostě úplně mesmysly, jo. Ale oukej takhle to je, tak to беру a vlastně vona neví, kde bydlím, neví adresu, rozhodně jí třeba nemůžu vzít domů, protože to je riziko, že tam bude. Neví, kam chodím do školy, kde pracuju, to je prostě, tyhle věci nemůže vědět, protože to je jako vochrana fakt mě. Hlavně jako prostě ne všichni lidi jsou schopný tyhle, to jsou lidi, kteří jsou fakt extrémní jakoby vzít ňák. Už takhle, když někomu vyprávím o mámě, tak lidi koukaj, jak to, že já jsem vlastně tak normální, když moje matka je šílená. No ale, takže i takhle právě když se něco děje, tak myslím na svojí ochranu a na bráchu, aby se jakoby něco nestalo. Ale teď relativně je to v pohodě. Myslím si, že dobrý. **A bráchovi je kolik teďka?** Hele, bráchovi je deset. Je úžasnej. To je neuvěřitelný dítě. Von je strašně moc inteligentní. Samozřejmě, že to je jediná věc, kterou mámě nemůžu vzít, ona neni hloupá, ona má jakoby inženýra chemii, na Ukrajině. Takže jediný co nám jakoby předala, je trochu intelligence. Nebo víš co, že pak už se s tím dá něco dělat. Brácha je hodně nadanej, na matematiku, logicky mu to myslí, takže to je jediný plus, za který jí člověk může jakoby poděkovat, že už vim jako co a jak. Jdu si prostě za tím svym, ale ten malej je prostě malej a přemejšlim o jeho budoucnosti, co je pro něj nejlepší a to... a on díky tomu, že je fakt chytrej a tohle, tak může jít na gympl, může mít ňaký možnosti. Potřebuje jako rychle oddělit od těch děcáckejch dětí, protože čím dřív se to naučí, mít normální kamarády, tak zjistí, že vlastně oni jsou lepší než on, oni maj nějaký hodnoty a kamarády a tohle. Protože von je pro děti z děcáku šprt. Aby voni se s nim bavily, tak

začíná chytat ty jejich móresy. Ale zároveň se mu nedivím, protože voni pak: Ty si šprt! A takhle jo. Já chci, aby měl tu motivaci. **A s tátou se nějak nestýkáte?** My máme jinýho táta. Já sem se narodila na Ukrajině, že máma se rozvedla s tátou a táta jí dal jako souhlas, jakoby se mě vzdal. Víceméně. Takže táta je na Ukrajině, má tam svoje... **Takže s nim nějak nekomunikuješ?** No hele, párkrát sem to zkoušela, jako třeba napsat, aby věděl, že má nějakou dceru. Občas mi zavolal jako s babičkou. Jak hrozně sou nešťastný, jak se za mě modlej prostě jo. Takový jako. Třeba můj táta mi nebyl schopnej poslat fotku, jak vypadá. Já sem říkala, máš takovou snahu, kdy jako si říkáš: Teď bych tady potřebovala tu rodinu. Naučíš se s tím žít. Si říkáš, tak třeba, znovu se snažíš, zjistíš, že nic, teď si říkám, teď prostě už nikoho jako nechci. Se jim zase vnučovat, zase: Jeeee, tak aby ste věděli, já sem na vejšce. Mám se dobře, fakt jako dřu na sobě, tak jsem zjistila, že co se týče mojí rodiny na Ukrajině a... sem na ně hrozně našťavaná, na mámu a nejsem schopná jim jako nějak odpustit a ani tam teď nechci jet. A máma furt: napiš támhle. A já říkám: Hlavně, že z nich nikdo napíše. Když napíšou dopis, tak se modlej prostě za nás, jak jsou nešťastný, že my sme tady, jo. Víš ale furt jako... dobře, tak jako rozumim tomu, že je chudoba a tohle, ale neříkej mi, že prostě za dvacet let nebyli schopný sem ani jednou přijet, se podívat a říct : Jeeee, ty už jsi velká. Nebo něco jako. Nevim, tohle sem jakoby taky hrozně zazdila. Teda, srovnala sem se s tím a nemám teď potřebu. Což kamarádi říkaj, že jednou to přijde, že když tam třeba dojedu, že to bude fajn, že budu mít pocit jakože tam patřim, jakože je to rodina, ale teď sem takovej rebel. Dost v tom jako mám tu svojí pravdu a nejdu přes ní. **A kdo ti to nahrazoval? Jako kdo ti nahrazoval tu rodinu?** Tak děcák v zásadě. No, v jednu chvíli. Děcák, protože to je tvůj domov. Kolektiv, co tam je, ty holky, tety. Potom různý jakoby kamarádi, co sem měla mimo děcák. To teda můžu říct, že mě hodně, hodně motivovali k tomu na sobě makat. A vlastně hodně potom mě ovlivnila ta střední. Kdy sem fakt jakoby... víš co, já jsem fakt na tý základce byla hrozně divoká, jako což my máme v rodině hyperaktivitu. Takže my sme šíleně, my bychom furt něco dělali. A jako vopravdu se setkám s tím, že dost, pár lidí se mě zeptalo, jestli něco neberu. Prostě vobčas, jo třeba na přednáškách, já neumim sedět v klidu, já prostě tak čtvrt hod'ky, pak mám pocit, že se asi zbláznim. Že musim něco dělat s rukama, nohama nebo si číst nebo k tomu psát. No, je to strašný. Takový veselý to je. A no, takže vlastně sem měla na tý základce furt nějaký problémy. Furt sme něco řešili. Prostě furt sme byly u ředitele jako s kamarádkou. A furt sem byla taková divoká, furt sem se musela vobhajovat. A cokoliv se ztratilo, mohly za to děti z děcáku. Protože samozřejmě to se na to nejlíp svede. No a na tý střední sem vlastně poznala nový lidi, nový kamarády, kteří mě úplně jako hrozně podporovali prostě, úplně nejseš hloupá, matika mi šla, tak jedna holčina vymyslela, jestli můžu doučovata takhle víš. A najednou takovýto hezký, takový uznání prostě, že pak si říkáš: Ty vogo, já nejsem zas tak hloupá. A pod' s náma na kafe. Já třeba si pamatuju, jak sem byla s kámoškou poprvý na kafi. A říkám: Ty jo, to je super, já mám ty peníze na to kafe. Prostě takový... teď prostě sedim, dám si kafe a prostě i kdyby stálo stovku, tak na to mám prostě. Takže já jsem to prostě viděla hrozně super, že si můžu dojít na věču, že tohle. To bylo takový, že sem si říkala: Jasně! Ale to nemůžu mít jen tak. To musim makat, abych mohla jít na kafe, zapařit si, do kina a takhle, takže ty kamarádi byli strašně moc, byli starší vo dost, což jakoby já mám vo dost starší. Jakoby je mi sice jednadvacet, ale všechno čím sem si prošla, tak některý věci.... **Si rozumnější.** No, sem jakoby, dopředu to mám hozený. Což jako na jednu stranu je to super, na druhou stranu je to hrozný, protože pak máš třeba problémy povídat si s těma holkama ve svym věku, protože ty řešej jestli tohle nebo támhleto. Na střední to bylo šílený. A jakou si mám dát barvu a co tohle? A já sem tohle jakoby řešila v patnácti jo už. Takže sem. Já pořád, takže udělám maturitu, kam půjdu? No co budu dělat? A holky: Hele, dneska sem byla u kadeřnice. A já jsem svym způsobem věděla, že je vyčleňuju, ale jako vlastně v pohodě, voni, ze začátku sme tam měly docela dost takový neshody. Protože v děcáku se naučíš takový to, co na jazyku, tak to řekneš. Takže holky přišly a já sem se nemohla... prostě vypadala šíleně, měla hrozný věci, prostě sem si nebrala takový servítky. Hned sem všechno říkala. Takže sme tam měly ze začátku takovej problém, protože voni za mnou přišly, že jim to vadí, že sem takhle upřímná. Tak já sem teda říkala, no tak j, tak já se nad tím zamyslim a tohle. Prostě zase jakoby sem si říkala, že nesmim bejt takhle pravdomluvná, abych zase všem řekla tak, jak si to myslim. A pak ke konci vlastně jako super, úplně jakoby... já sem se dost učila, i když sem mohla

ještě víc, to přiznávám, ale takže sem vlastně patřila k těm lepším studentům, kterým jako některý věci procházeli. A ještě k tomu mně. Holka z děcáku. Někdy sem i toho trochu využila ve svůj prospěch. Jako stačí říct, že si z dětského domova a ty lidi úplně votočeješ, začnou se jinak chovat, vyjdou ti vstříc a strašně moc ti jakoby pomůžou. Někdy teda sou šílený. Do těch dvaceti sem to hodně jako používala. Na úřadech. Takže to bylo úplně v pohodě. **A kdy si teda vodešla?** Teďka ve dvaceti, hned po maturitě. **Takže to bylo minulej rok?** Předminulej, teď sem ve druháku. Já sem totiž ten poslední rok, sem měla teda úraz, kolene. A měla sem vlastně dvě operace, různý vyšetření, co se mnou bude, co bude s maturitou, co bude s bydlením, protože sem nemohla dojíždět do Pyšel. Já sem se hrozně bála s těma berlema, je to úplně pocit zoufalství, kdy nemáš tu jakoby schopnou nohu, máš ty berle a vůbec nic nemůžeš vzít do ruky. Musíš si všechno dát do kapsy. Takže sem vlastně jakoby byla hodně v Praze, u svých kamarádů a takhle. S tím, že sem se domluvila v děcáku, protože už sem vlastně podepsala dobrovolku vod osmnácti. Že tam chci zůstat. No a teď sem řešila co a jak. Tak vlastně mi hrozilo, že budu muset opakovat ročník, kdy já jsem řekla, že jestli se to stane, že ho teda vopakovat nebudu, že to vzdám, protože... **To by byla škoda, ne.** Samozřejmě, že bych to... nic ty nezbyde, samozřejmě, že bych šla vopakovat, ale v tý chvíli noha v prdeli, psychika jako na nic, teď prostě ti řeknou tohle. Teď já úplně jako, no to ne, teď pomalu jako nemáš ani kde bydlet. Teď prostě nemáš ani peníze, protože potřebuješ chodit na brigádu, ale jak můžeš chodit na brigádu s nohou. Takže úplně takový otázky a nakonec teda jakoby jedna teta. Nebo teta, jakoby náš sponzor děcáku, tak jeho manželka, my sme se znaly, protože jakoby já sem byla na soukromý škole a vona mi platila jako školu a vona se mnou voblítávala ty doktory a hodně mě podpořila v tomhle. Já sem u ní i po operaci pár dnů jakoby byla, protože já sem byla úplně hotová a potřebovala sem bejt někde, kde se cejtim jakoby doma a u nich se cejtim jako doma. Takže jakoby mi hrozně, mě hrozně podpořila. Ještě jakoby sestra. Jedna starší holčina. Tak si jako říkáme ségry. No takže ty mi byly vopravdu hodně podporou a teď sme řešily co dál. Protože mě to v děcáku už jakoby nebavilo. Protože je ti dvacet, chceš mít svůj pokoj, nechceš mít s dalšíma pěťima holkama, chceš mít svůj klid, nechceš mít skupinu s malýma děckama, nechci spát v půl desátý, chci si jít lehnout až budu chtít já prostě jo. No a prostě sme se dostaly do stádia, tady všechno řeším sama, takže sme jako vymejšlely jakou možnost. Takže sme vymyslely, abych šla do domu Na půl cesty, do Sámovky. SOS, taky jezdeš na různý akce, SOS 18. Takže sem si zjistila co je k tomu potřeba jakoby a vlastně sem to probrala s tou tetou a se ségrou. A vlastně sme udělaly rozpočet, co si budu schopná jako utáhnout a co ne, s tím, že... Dává mi to možnost osamostatnit se, pracovat, studovat a takhle. Nemusim řešit kam půjdu bydlet a tohle. Takže sem se dostala do tý Sámovky, tam neuvěřitelně příjemnej přístup ke mně, dostala jsem sociálního pracovníka, kterej se mnou řešil všechno, kterej se mě ptal a já... A jak to máte s vobčanstvím? A chcete teda pomoci? Jo. Takhle se píše životopis, vopravdu s tebou jednaj jinak. A máš pocit, že vo tom něco víš. A jak jsem začala hlavně studovat tu socku, tak sem vo tom i sama něco věděla. Což je vtipný, že já mám sociálního pracovníka a já budu taky sociální pracovník. No a vlastně tam sem byla rok, bez problémů. V pohodě. A oni mi teď nabídli samostatný bydlení, říká se tomu Satelit, což vlastně... **A kolik se tam platí v tom domu Na půl cesty?** Ze začátku sem měla dva tisíce, pak dva osm a teďka tři a půl. A je to super. Je to samostatný bydlení. 1+1 nebo 1+kk. A s tím, že tam si prostě sama, normálně bydlíš. Máš podepsanou smlouvu. To mám teď na rok. S tím, že samozřejmě musíš studovat a všechny podmínky. A máš toho sociálního pracovníka, se kterým se dvakrát, nebo jednou do měsíce, je to všechno na dohodě, sejdeš. Zeptá se jak se máš? Ty řekneš, teď sem tady a tady, vydělávám tolik a tolik, aby vlastně věděl, že v pohodě. A když jako nejsou žádný problémy, tak je možnost soi ten byt prodloužit, ten byt je na tři roky. A podmínka je, abys studovala. Takže když budu studovat, tak tam můžu bejt. Takže tam teď bydlim, voni mi ten byt zařídili tak, jak jsem chtěla, že sem si vybrala nábytek, barvy, všechno. Takže mám byt podle jakoby svých snů. Sem v druháku na vejšce. K tomu mám ňákou jakoby práci. **Co děláš?** Dělám ve firmě, je to vod toho sponzora, tak tam dělám v jedný jednotce jakoby. Tak tam dělám asistentku jakoby administrátora, dělám statistiky, podklady pro vyúčtování, mzdy lidem a takovýhle. Prostě věci, který sem v životě nestudovala, vo kterých sem nevěděla nic. Měla sem ňákou brigádu, ta mi nevyšla, tak sem si řekla, že pudu do tohohle. Tak sem se do toho vrhla po hlavě. Sedla sem si k počítači a připadala sem si

jako největší trohl na to. Tak teď tam už budu skoro rok. S tím, že mi vyjdou vstříc, podle času, jako kdy můžu já. No a prostě mám nějakou práci, mám různé datumy, do kdy to můžu udělat a můžu si kdykoliv říct. Neřešej socházkou, neřešej nic, já jsem člověk, kterej rád si přispí, rád si de na desátou do práce, někdy se zpozdí. Takže přídu v deset patnáct, přídu v půl jedenáctý a někdo mi nic neřekne. Tak si tam pak zůstanu vo hodinu dýl. Což je jako strašně fajn. Já nemám moc ráda nějaká pravidla, já to porušuju, už to mám tak hozený, že chodim všude pozdě. Tak mi tady fakt vycházej vstříc prostě a dělám si tu práci co mám. Což je pro mě super vlastně. Můžu to nějak kombinovat se školou, protože já mám prezenční studium a je hrozně těžký sehnat takhle někde práci, aby ti vyšli vstříc. Což tady to je super, ale zároveň jakoby plat, je to na hodinu. Takže tak patnáct hodin týdně, což za to nejsou moc velký peníze, ale je to aspoň nějaký příjem každý měsíc na takový základní věci. Pak k tomu sem měla ještě takový různé brigády. Co se týče festivalů, jako páskování a tak. Což sem měla asi čtyři roky. A teď to skončilo, takže sme přišli vo tu brigádu. Ale hledám si něco dalšího. Teď mám možnost hlídat děti ve školce, což je super, teď sháním nějaký hostesky nebo něco takovýho, abych jakoby, aby to nebylo, aby to byly fakt jako jednorázový akce. Protože pro mě je to, jednou nejdu do školy, nebo je to víkend, nebo něco. Tak si to můžu zařídit. Takže takhle. **A na praxi chodíš?** No, teď si musim zařídit. V prváku sem byla v pohodě, v chráněným bydlení jakoby pro mentálně postižený a retardace se seniorama, v letním semestru sem byla v Armádě spásy, což je pro bezdomovce, pak sem byla ještě chvíli v nízkoprahovym klubu, práce s mladejma, Romama hlavně a teď sme praxi ještě neřešili. Já sem řešila to vobčanství. Ale ještě mám čas, takže v pohodě. My máme i mít pastorační praxi. Já jsem vlastně na husitsko – teologický fakultě. Obor sociálně – charitativní práce. A je to šílený, protože máš teologii, tak to mi trochu dělá problém. A já i jakoby bojkotuju s tou vírou, protože sem si říkala, ježiš, kdyby byl Bůh, tak by mi pomohl a neměla bych to co mám za sebou. Ale jako všechno se snažim si prolomit. A teď právě budeme mít nějakou pastorační praxi, že musíme chodit někam na náslechy, za knězem. Takže si to musim zařídit. **A jak tom máš s tou nadací Terezy Maxové?** No, to je jednorázová výpomoc, voni vlastně nabízej nějakou podporu bydlení, vzdělání a takhle. A já sem to jenom zkusila, hrozně sem to před tím, sem jí to poslala sesmolený, s chybama a voni mě vybrali. A tam vlastně jakoby rozepíšeš počet, co se týče, vzdělání, učebnice, cestovné a takhle, obědy ve škole a takhle a rozepíšeš jakoby určitou částku a voni ti to schválně nebo ne. A já jsem dostala x tisíc. Podepsala sem s nima smlouvu a voni mi teďka poslali 80% toho s tím, že až to dočerpám, tak musim mít doklady a nusim napsat vo tom, tak mi pošlou ten zbytek. Což je vlastně jako super, protože si můžu koupit... a ušetřim hrozně moc na obědech a ještě teď, když sem přišla vo tu brigádu pravidelnou, tak je to super. A řešim ještě přídavky na děti, což není moc, ale aspoň něco. A eště právě chci ve škole si zažádat vo to sociální stipendium. Že abych jakoby, kdyby mi vyšlo tohle, tak bych se mohla věnovat tý škole a nemusela bych si hledat práci, protože vono když máš vyjít se třema tisícema na měsíc, jako dá se to, taky sem se to učila, ale je to šílený. Bylo by to super, protože bych se pak strašně moc mohla věnovat tý škole. Což se takhle věnuju, díky tou nadací, že mi pomůže. Stejně bych ještě potřebovala nějakou brigádu. A nebojim se toho, že bych si nic nenašla. Jako já sem v tomhle, je mi jedno co dělám, vodmakám, hlavně, že mám ty prachy. Ne zas všechno, mám svojí hrdost, takže žádná tanečnice, společnice. To radši jdu uklízet, ale s tím, že mám nějaký známý v tý sociální oblasti, tak je to super. Můžu bejt hosteska na nějaký jako charitě a tohle. Na různé školy a takhle. Nemám si na co stěžovat. Taky si nestěžuju. Kolem je spoustu negativních lidí, já mám prostě radost. Já si dávám vysoký cíle, ale musim k nim dojít. Vstanu a řeknu si: Já stejně toho džípa jednou budu mít. Třeba nebudu, třeba budu mít něco jinýho, ale mě to nějak motivuje. Furt musim jet, když se zastavim, tak začnu přemejšlet a to není dobrý. Co bylo, nebylo. Je fakt potřeba koukat dopředu. A sou prostě lidi, kteří sou nešťastní. Oni sou prostě v práci, nic jinýho nedělaj. A oni vlastně řešej nic. Tak je to nebaví, tak ať jdou dělat něco jinýho, jo. Ať nejsou nešťastní. Já jsem prostě taková živá, mě je všude vidět, slyšet.

Rozhovor se sociální pracovnící

Erika, tak to je teda oříšek. Erika dopadla hodně špatně. Erika od nás utekla, ještě jí nebylo 18 let. A utekla za takovým, eh, přítelem, kterej jí hrozně moc ubližoval, bil jí, вона se pohybovala na takovým tenkým ledě. Vždycky utekla od přítele k tátovi, potom byla tady chvíličku, jenom jednu noc u nás. Pátrala po ní samozřejmě policie. Byl nahlášen útěk. Vod nás zase utekla a když jí zmlátil, zase se chtěla vrátit. Jenže mezitím už jí samozřejmě vyloučily z učiliště. Takže ve třetím ročníku před vyučením se toto všechno... **Ona dělala nějakou tu cukrářku?** Ano, cukrářku ve Vlašimi. Takže vlastně toto probíhalo ve třetím ročníku, vlastně už téměř druhý pololetí. Eh, nechtěla, nechtěla, von jí prostě tvrdil, že nemusí bejt vyučená, že von taky není vyučenej. Takže to vopravdu, nakonec jí, nakonec odešla od toho přítele k otci. Tak jsme se domluvily s její sociální pracovnící, to jí ještě pořád nebylo osmnáct, tak jsme se domluvily s její sociální pracovnící, že ji nechá doma na základě čtrnáctidenních propustek. Erika, protože vlastně nechodila do školy, takže musela se nahlásit na úřad práce a bude si hledat nějakou brigádu. A bude s tátou. Tak jo, dobrý, fungovalo to chvíličku. Utekla zase k příteli, tady tomuhle. Eh, táta volal úplně zoufalej, že se bojí, že mu vyhrožuje, teda ten chlap, že má strach, že mu vykradou byt a že už vopravdu si s tím neví rady. Tak sociální pracovnice vopravdu říkala, že už se naštvála, takže opravdu znovu se nahlásil útěk. Erika byla zadržena a už jsme jí přeřadily do Hodkoviček. V Hodkovičkách zůstala do osmnácti let. Eh, odešla, z těch Hodkoviček, odešla zase k tomu příteli, kterej teda vopravdu, hrozně, hrozně jí zdevastoval. Eh, Erika tady měla ještě, eh, doklady. Pro to si přijela, ale byla tady nedávno, těsně před Vánoce a protože tady ještě měla vkladní knížku, kde měla nějaký vklad, kolem pěti tisíc, byl to vklad za nějakou pojistku, nějaký úraz měla. Tak jí vyplatili. Pojišťovna pojistku, tak se jí to tam uložilo, tak si tady pro to byla. Tak jsme s ní mluvili. Hrozně, úplně potažená kostra, hrozně hubená, hrozně hubená. **Ale вона vždycky byla taková?** A teď úplně, úplně strašně. Eh, povídali jsme si s ní, jediný, co říkala, že měla nás poslechnout, že hrozně špatně, že hrozně špatně, že jí strašně moc mlátil, takže teď je nakonec u táty, bez práce, protože samozřejmě není vyučená. Nemůže sehnat ani práci, ani dokonce žádnou brigádu. Tátovi se to samozřejmě nelíbí, nechce jí živit a podporovat, chce aby chodila do práce. Protože on sám opravdu poctivě pracoval, na Eriku sem vždycky poctivě platil, vždycky se o ní zajímal. Takže tahlecta holka dopadla hodně špatně. Jo, takže vopravdu, jak nám teda řekla, jako to říkej všichni, když potom se vracej, měli jsme vás poslechnout. Nebo měli jsme poslechnout, měli jste pravdu a už je pozdě. Jo, takže tak no. Tý holky mi je vopravdu líto, protože i na tom učňáku jí chválili. Fakt byla šikovná, nevyučila se. **A to вона by si nemohla dodělat třeba jenom jakoby ten třetí ročník nebo to by musela dělat celý znova?** Vod začátku, no, musela by. **Tak to je škoda.** No, tý je škoda a je jí škoda, vopravdu ten táta z toho byl zoufalej. Nedával vinu nikomu, v podstatě se zlobil na ní, protože eh, někteří rodiče dávaj vinu nám. On ne, on opravdu říkal, co to ta holka udělala? Myslel jsem, že budu mít aspoň Eriku, aby byla vyučená, protože on měl další dvě dcery, který se mu taky nevydařily. Tak říkal, myslel jsem, že aspoň ta Erika, ale Erika vopravdu selhala. Jo takhle a nestává se to pravidlem. V tom dětskym domově většinou ty děti chtěj zůstat, ale ehm, stane se to. Jak vidíte, fakt se to stane, můžeme dělat co chceme, přemlouvav, vysvětlovat, to dítě prostě nechce, když to dítě nechce, my s tím neuděláme vůbec nic. Nemáme žádný páky, aby sme to udělali. Ted'kon tady máme těch dětí osmnáctiletých hodně moc. Letos teda jich bude já jsem to počítala, asi dvanáct, jich přibude osmnáctiletých a vlastně všichni tady zůstanou, na základě tý dobrovolný... dohody o dobrovolným pobytu, aby si to vzdělání dodělali. A nespěchaj odtud, jo. Takže vopravdu víc je těch, který chtěj něco dosáhnout a něčím být a priorita je pro ně to vzdělání, ale stane se i to, že prostě takhle utečou. **To je zvláštní, že вона i pořád za tím přítelem, i když jí bil, takže pořád se za ním vracela.** Já jsem to nikdy nepochopila, ale přemýšlela jsem nad tím proč. A já si myslim, že pro ní to byla taková běžná norma. Protože ten její táta byl Slovák a on tu mámu hodně bil. To Erika vyprávěla ještě jako mladší, tak to hodně vyprávěla a tam... A přesto jí

měl hrozně rád, on tu mámu měl rád. Oni žili řadu let od sebe, žijou řadu let od sebe a vůbec nejsou rozvedeni, on vůbec nedává souhlas. Prostě nejsou rozvedeni, protože on pořád doufá, že se k němu vrátí a ona se k němu nechce vrátit ta matka, protože jí hrozně bil. Jo a má jiný prostě partnery, střídá různě, ale k tomu manželovi se nechce vrátit, i když by se u něho měla v podstatě dobře, kdyby fungovala, nezahybala mu a starala se vo rodinu, tak on by jí snesl modrý z nebe. Ale protože ona tak pobíhala různě za jinejma všude možně, tak von se napil a zmlátil jí. A ta Erika v tom vyrůstala, že jo, no. Takže asi si myslí, že je to normální, no. Nevim, nevim, taky jsem nad tím přemýšlela. On jí opakovaně opravdu zmlátil, že jo. Měly tam bejt i nějaký drogy, to jsou zase informace vod dětí, který přece jenom se s ní potkaly nebo si s ní psaly, nebo jsou s ní víc v kontaktu. No a vždycky, když šla za sociálkou a zmláčená, tak řekla: „Nikdy, nikdy se už k němu nevrátím.“ Ta jí sociálka vypakovala, jen co od ní vodošla z kanceláře, tak už mu telefonovala, že jo. Vopravdu, je to zvláštní. Ale je to taky tím, že tím jak nejsou s tou matkou, že jo. Tak oni toužej, oni fakt toužej po tom mazlení, po tom někoho mít, někoho a ty hezčí chvílky s nim asi, asi... **Převážily.** Přesně. Maj někoho pro sebe a to je pro ně hrozně důležitý, tady pro ty děti. Jo, voni vopravdu se pořád chtěj, ten kontakt, chtěj se mazlit, jsou nevymazlený. Eh, chtěj každou... Příklad my teda když už tady sedíme a já, jakmile si sednu tady do toho křesla, tak se strhne bitka. Takže Karolína, tady si tady, ta je rychlejší. Tajdle pak si vleze Petra, Pavel nebo Dan a tady kouká Iveta, na který už nezbyvá to místečko a není bojovník, tak je nevodstrčí, jenom smutně kouká. Tak já zase řeknu: Hele pusťte mi chvílku Ivetu. Ta se neprobojuje nikdy, tak vona takovejma váhavejma... A teď je šťastná a zase kouká po nich, jestli může, jo. A je to fakt, je to, je to... Já když pak jdu domů a přemýšlim nad tím, tak je mi jich hrozně líto, jo, všech, protože voni vopravdu potřebujou ten kontakt a ... No... My jim ho nedáme úplně, že jo, to nejde, nedáme. Jo, voni vopravdu potřebujou mít někoho pro sebe. I když je zajímavý, že třeba celá řada těch dětí je tu radši než doma. Třeba tyhlety Novákovi, to jste určitě poznala dole, že jo no. Tak si mohli vybrat pěstounskou péči a všichni volili dětskej domov. I když nevěděli, co je čeká v tom dětskym domově. Ale do tý rodiny nechtěli, vůbec. To je zajímavý, to bylo pro mě... A já jsem se vopravdu vyptávala. No voni nám, říkala Iveta, no voni nám nabízeli nějakou tetu, pěstounskou rodinu a nebo dětskej domov, ale my jsme všichni řekli dětskej domov. Což mě teda hodne překvapilo. Vopravdu, Iveta byla tak v... Anička, Anička ta šla do tý pěstounský péče a je už u nás. Ublížovali jí, že jo. Takže my nikdo nevíme, co je vopravdu pro ty děti dobrý, jaká rodina, nevim. Vlastní rodina, milující, je nade vše, co si budeme povídat. A když ehm, sem vrací máma, tady ty vracela z Vánoc, vracela tyhle Řezníčkovi, Novákovi, což je jedna rodina, že jo, to jsou čtyři sourozenci. Tak řekla: Bylo to s nima doma hrozný, udělejte s nima tady něco, to už se dál nedalo vydržet. A uvidim je až zase na Vánoce. No to je strašný. To je strašný. To, to, a pak zavolá telefonem, pozdravujte děti, jak se mají a kolegyně říká: Tak já vám je zavolám, dyť já je mám tady u sebe. Nenene, jenom je pozdravujte. Řekněte jim, že jsem hodně nemocná. To je strašný. A jsou to čtyři děti, že jo tady. A je to, je to... Jsou to, jsou to smutný osudy.

Ještě něco? **No, ještě ten Tomáš byl, ten nevim teda jestli ten taky vodošel nebo...** Já myslela, že už to máme všechno... **Ne, ještě ten Tomáš.** Tomáš to je taky zvláštní osud. Tomáš nás požádal... Já nevim, už byl v učilišti, když jsme mluvily...? **Na truhláře studoval...** Hm, takže asi první rok, že jo. Tak, Tomáš byl v učilišti na truhláře prvnim rokem a dařilo se mu střídavě, byl vždycky na hraně na propadnutí, vždycky to zvládnul, nebo dělal reparát, to zvládnul. Dostal se do třetího ročníku. Ehm, měl strach, že to n..., že uteče, že to tady nevydrží, tak sám si požádal o to, jestli by mu mohla bejt prodloužená ústavní výchova do devatenácti let věku. Ano, tak jsme požádali sociální pracovníci z Berouna, jsme, takže on si dojel i k soudu. Vopravdu, soud mu vyhověl, rodiče k tomu dali souhlas a Tomáš tady byl dál na základě prodloužený ústavní výchovy. Tak, pak si ale uvědomil, že už tady nechce bejt, takže zase začal utíkat. Začal se toulat, chodil za školu, protože byl docela i oblíbenej v tom učilišti, protože on byl velice slušnej, galantní, takovej bezvadnej kluk... **Mně právě přišel takovej klidnej...** Tak, to vystupování... Tak na něj přišla opravdu nějaká taková míza... Takže si sháněl přítelkyně, zůstával nám v Berouně, pořád byla po něm shánka. Ty, ty učitelé a i tem mistr, mu šli fakt na ruku, vždycky to nějak udělali, aby si to teda ehm, to učiliště dokončil, aby, tak mu udělali i individuální výukovej plán, aby tam moh teda jezdit.

Všichni mu, to co zameškal, aby dohonil a dopsal. No jo, ale von tam nechtěl, že jo. Všichni kolem chtěli, jenom ten Tomáš už nechtěl. Takže jsme, takže vlastně byl na útěku, nechodil do té školy, schovával se v Berouně nebo prostě byl to útěk k nemoci. Tak my jsme teda dali podnět k soudu, eh, o zrušení prodloužení ústavní výchovy, protože to vlastně už pak nemělo vopravdu smysl. Jo, tady byl z nějakého důvodu, aby dodělal učiliště a on na to učiliště vůbec nedocházel, takže mu byla, zrušeno ten, ta prodloužená ústavní výchova mu byla zrušena. On vopravdu se nesnažil, eh, ve škole ještě mu dali šanci, že teda když neudělal, neudělal ty závěrečný zkoušky, do toho ještě jeho sociální pracovnice paní Damková, která ho taky zná vodmala, vod malýho kluka a opravdu jí ho bylo líto, toho Tomáše, že se nevyučí, tak dojela i ona sama na to učiliště a požádala tam, aby třeba oprvadu i o těch prázdninách si udělal ty závěrečný zkoušky, aby se doučil. Ano, on i na to přišel, na to přistoupili a on se nedostavil. Vykašlal se na to, takže taky je to jeden z těch, kterej se nevyučil, odešel. Další jeho, jeho život nebo jeho takový prostě, další jeho život je docela smutnej, poněvadž eh, s nějakou přítelkyní, že jo byl Rom, ona je bílá, takže s mlad'ounkou holčínou bydlí u nich eh, čekal dítě, to dítě se jim narodilo... A eh, co já mám informace, tak není úplně zdravý, není úplně v pořádku. A ten Tomáš je z toho hodně špatnej, protože on byl fakt jakoby cí'á, byl citlivej hodně, děti měl fakt rád, takže je z toho docela špatnej. Jak se bude vyvíjet další osud, to nevíme, ale teďkon je to, že vlastně nedavno se mu to dítě narodilo a není v pořádku, že někam docházej na nějaký speciální, speciální vyšetření... Takže někdo ho potkal, takže, v Praze, takže právě takhle to víme, no. **Takže von sám vod sebe vás nekontaktoval?** Vůbec. Vůbec. Byl i problém, protože si, měl tady všechny věci, měl tady doklady. Eh, vlastně ani rodnej list, nic si neodvezl. Všechno to tady měl. A přijel si opravdu asi v listopadu, teprve si přijel, protože už to potřeboval, nutně doklady, tak si pro to přijel. Jo, jsou některý děti, že vopravdu se hlásej, eh, ale von si myslim se stydí. On se stydí za to, jak sliboval, jak se snažil a že má takovej pocit viny, že nás zklamal. Což je fakt, že jo. Že my sme věřili, že se vyučí, že jo. Věřili jsme tomu no. Jo, takže přijel, já jsem s nim nemluvila, já... Přijel pozdě navečer, tak mu to vydávala pani ředitelka a řekla, že si spolu moc hezky popovídali teda. Že ten rozhovor byl hrozně fajn s nim, že měl tak jako i jasno o svém životě, o svý budoucnosti. Hezky strašně vo tý svý přítelkyni mluvil, eh, těšil se na to miminko, takže eh, říkala, že měla moc dobrej pocit z toho, že je takovej spokojenej. Přijel čist'ounkej, upravenej, voňavej. Jo, takže říkala, že i když to bylo všecko tohleco předtim, tak z něho měla radost a dobrej pocit, když tady byl. Tak uvidíme, protože on na sebe vždycky dbal, což bylo fajn, tak mu to snad, snad vydrží. A protože tam má sestru, která se moc dobře vdala, vdala se taky jako za bílýho kluka, do dobrý rodiny, který vlastněj velikej rodinnej dům, takže jedno patro, že si myslíme, že tam bude ta širší rodina, která mu pomůže. Jo, protože eh se snažej, oni se snažej jo, takže tam má, má tam vlastně ještě jednu sestru, pak jednu, která je na tom je hrozně špatně, je na drogách a její dítě vychovává vlastně otec Tomáše. Tak ta, ta ne, ta je na tom špatně, ale tyhlecty dvě holky, ty se docela snažej a docela dobře fungujou, takže ho podržej. Tak uvidíme. **A to neříkal, jestli jako pracuje nebo , když s tou pani ředitelkou mluvil.** Řikal, že pracuje. Ale říkal dokonce i co, ale to sem zapomněla. Řikal, že pracuje. Řikal, že pracuje, jestli dělá nějaký zednický práce, ale říkal, že pracuje. Jako já věřim, že jo, v nějaký partě zedníků, jakože von jo, že von je takovej i vystupováním slušnej, že by si ho oblíbili. Takže to, určitě pracuje. A taky si myslim, že von, ta holka, jak bydlí u tý holky v rodině, všichni tam pracujou, takže já si myslim, že oni by ho tam vlastně asi moc nenechali, kdyby se flákal. Což je bezvadný, že jo. No, takže takhle no. Takže takhle. A ještě někoho jsme měly nebo už je to úplně všechno? **Ne, ale já bych se Vás ještě jenom zeptala... Tak kolik ted' tady máte dětí? Jestli je to pořád stejný nebo...** No, takže ta kapacita zůstává, že jo, to těch 48. Máme, máme 40, máme 47... 47, takže 47 máme evidenční stav a 46 máme fyzicky přítomno. Jedno místo je na čtvrtý skupině, tam může přijít jedno dítě. A jeden útěk dlouhodobej, to je Rafael. Druhej Rafael, my jsme možná tenkrát spolu mluvily, to byl jeden Rafael na útěku a teď je druhej Rafael na útěku. Tomu prvnímu už bylo osmnáct, a pak po něm utekl i Nikolaj. Ty sou někde v zahraničí. Eh, čeká tam dítě, ještě mu teda nebylo osmnáct, čeká tam dítě s nějakou přítelkyní, takže ten je na útěku, ten už se nevrátí. **A ten byl ten Nikolaj, jak chodil se Simonou?** Tak. Tak to je Nikolaj, no. Takže ten takhle... **To je zvláštní, to bych od něj taky vůbec nečekala...** No, protože Simona... Simona ho nechala. Jo, vona zjistila, že vopravdu už si s nim

nemá co říct. Přece jenom, vona byla fakt šikovná, dobře se učila, že jo. A tak přestali spolu chodit. A on pak utek. Krátce na to utekl. Vim od Simony, že občas na facebooku si s nikým píše. Se Simonou ne teda. Píše tam i ta jeho přítelkyně, že tam má fotky, že je teda moc hezká. Simona neříká, že je hezká, děti ostatní říkají, že je hezká. A takže jako si myslím, že je spokojenější a vlastně už se sem jako nevrátěj. Nevrátěj se sem. A my čekáme do září než mu bude osmnáct, abychom ho vyřadili z evidence. Takže ten je na tom útěku vlastně dlouho. **To je zvláštní.** No, do toho by se to neřeklo, přesně... vůbec jako... Ne, ale on přišel opravdu věk. On přišel věk a už nebyl k udržení. Bylo to na něm vidět. My jsme to na něm úplně viděli. My jsme jenom říkali: Kdy. Kdy. Jo, protože on opravdu do toho dozrál. Nejdřív ne, ne ne, byl taková malá pusinka, galantní, slušnej, a pak najednou to vopravdu dozrálo. A vopravdu už tady neměl stání. No, tak jsme čekali kdy. Zvláštní... **No a ještě bych se chtěla zeptat, jak tady byla ta kauza s tím stěhováním, tak jestli byste se k tomu mohla nějak vyjádřit, protože my jsme se ptaly i jako těch dětí, takže jako říkaly, že.... Samozřejmě my víme jak na tom naše škola spolupracovala, takže víme, že se nikdo nechtěl stěhovat, ale třeba jak jste to viděla vy...?** Tak, já jsem... Já jsem si to vůbec nedovedla představit. Já jsem tady, pracuju vod 72. roku. Já jsem vůbec, já jsem stejně... Já jsem to fakt vobřečela už jenom to, když jsem to slyšela v rádiu. Eh, to je taková asi... Já nevím, taková... Pro mě je to taková stavovská čest, že jo... Strašně děti jsem tady poznala. Já vám řeknu, že vlastně tím, jak dělám ještě na půl uvázku tu sociálku a vlastně je tam ta evidence. Tak za tu dobu ten, ten archiv co my vedeme, protože před tím byla ta rekonstrukce, jo. Před tím 72. rokem byla ta rekonstrukce. A eh, ten dům prošel opravdu, byl zavřenej, tadyta budova byla dva roky zavřená a dva roky tady probíhala rekonstrukce. Já jsem pak v tom 72. po tý rekonstrukci nastoupila, to tady bylo pár dětí, to se navázelo z těch okolních dětských domovů, zrovna v létě o prázdninách, když já jsem nastupovala a ehm, ten archiv se vede od té doby. Tady vlastně prošlo za ty leta 600 nějakých 82 dětí, jo. A já když jsem zpracovávala i pro policii takový různý chtěli různý zpracování. Dělali takovou tu analýzu z těch dětských domovů, kam se ty děti dostávají, a pak to hodili do toho jednoho pytle. Jestli jste vo tom slyšela? Jak to hodili do toho jednoho pytle, kriminalita a tak a vůbec nerozlišovali výchovný ústavy a tak, že jo. Takhle tu analýzu jsem zpracovávala taky pro ně. A když jsem pak viděla, to jsou osudy dětí, když jsem si zas zpětně šla do toho. A když jsem si říkala, dyť vlastně to tady by... Nedovedla jsem si to představit. Navíc, že jsem pyšelačka a říkám, jednou bych tady chodila a vůbec by tady nebyl slyšet ten dětskej... Nedovedla. Fakt že ne. Vopravdu, jo. Ale jsem strašně ráda, že to takhle dopadlo. Dobojevano není. To víte určitě. Protože teďkon musí pani ředitelka zpracovat co dál, že jo. My si myslíme, že vopravdu asi to má někdo... Nevím, no. Myslím si, že třeba se to tady někomu líbí ta budova. Tak to řeknu zaobaleně. (smích) Protože to prostředí je krásný, co si budeme povídat. Eh i ty pozemky, všechno. Třeba si to tady někdo zamiloval a třeba tady z toho chce udělat možná ještě lepší dětskej domov než jsme my. **To si nedovedu představit.** Ne, ne, ne, bylo to smutný. Vopravdu to bylo smutný. Bylo to opravdu to, že opravdu vzít děti a tady vodtud je přesadit někam jinam bylo necitlivý. Nehledě na to, že vopravdu ty Chocerady znám, my tam jezdíme v létě nahoru do těch lesů. Kolega tam má chaloupku a my tam děláme puťák, kde není elektřina, není tam voda. My tam jsme 14 dní si tam tak jako užíváme. Chodíme, putujeme s baťůžkami, je to úžasný. V létě je to úžasný. A tu budovu jsme znali zvenčí, protože jsme tam kolem chodili. A já jsem tam taky byla s těma dětma se podívat. Nedovedu si to představit. Nedovedu si to představit, jak bysme tam my byli. Je fakt, že je to zažehnaný. Je to, je to pryč. Jsme hrozně rádi všem, kdo pomáhali, kdo při nás stáli. Jsme to sledovali, články jsme vystřihávali, vopravdu my jsme se o to zajímali. Já jsem, abych byla, opravdu v podvědomí jsem cítila, že to není možný, aby tohleto udělal někdo. Jo, vopravdu. A stalo by se to, stejně by se to stalo, kdyby nepomáhali všichni, že jo, kolem. Věřim, že by se to stalo. Ale bylo by to, protože už jenom to, že by se tam ty děti nevešly. A kdyby to byla taková volba: ty tam půjdeš a ty tam nepůjdeš a ty... Že by je ještě roztrhali... To nedovedu si představit. Ne, protože voni vopravdu... To je o čem jsme celou dobu mluvily, oni opravdu citově strádají, oni opravdu to nemají v tom životě jednoduchý. Všichni, jak jsou tady mají za sebou spoustu špatnejch věcí, který zažili v těch rodinách. A zrady od svejch nejbližších a teď by to byla i zrada vlastně tady od nás všech, že jo. Nevím, nedovedu si to představit, jak by to ty děti snášely. A jsem ráda, že to teda

dopadlo takhle jak to dopadlo. Že jsou tady ve svém. Já bych vopravdu... Mně je to fakt hrozně líto, že vůbec tohleto myšlenka někoho mohla napadnout. Vopravdu, ty děti vzít a přesadit je někam jinam bez jakýkoliv konzultace nebo... Je to smutný, no. Tak asi. **Moc děkuju.**